

ŽMOGUS BE PAVARDĖS

'BENDRADARBIAVIMUI' ĮGRĮŠUS IKI GYVO KAULO

Vienas iš įdomiausių i Vakarus pabėgusio sovietų rašytojo Anatolijaus Kuznecovo pareiškimų buvo tas, kad jis atsisako savo pavardės. Ateityje, jis rašys tik A. Anatolijaus vardu. Jo senoji pavardė esanti tiek 'bendravimo' su sovietinio gyvenimo reiškiniais suteršta, kad ji dvokianti. Tai labai malonus pareiškimas tuo metu, kada kai kas stengiasi 'bendrauti' su komunistais, užmiršdami visą netolimą praeitį.

Galima džiaugtis, kad Kuznecovo pabėgimo faktas ir jo paaiškinimai, pasirodę turbūt visuose didesniuose pasaulio laikraščiuose, dar kartą priminė tiesą apie Sovietiją. Maloniai stebina ir jo ypač karšti teigimai, kad negalimas geras, "žmoniško veido"

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

komunizmas. Komunizmas esąs blogas lygiai kaip ir fašizmas.

Toks pareiškimas gerokai nustebino 'Der Spiegel' redaktorius, kurie buvo linkę manyti, kad pats blogiausias galimas dalykas buvo Hitlerio diktatūra. Paaiškindamas tą savo teigimą, Kuznecovas, kuris du metus savo vaikystės praleido Kijeve Hitleriui Ukrainą valdant, samprotavo:

"Mano nuomone, sovietų slaptoji policija -- KGB -- iš principo nesiskiria nuo Gestapo. Priešmonės ir principas yra vienodas: prievartos panaudojimas tautos priešpauldai. Hitlerio ir sovietų metodai yra irgi tokie patys".

Visi rašytojai esą glaudžiamie kontakte su KGB agentais. Tie būna iš pradžių labai malonūs ir prašo tik vieno dalyko: pranešinėti apie savo pažįstamus. Tik tokiuoje "tarnyboje" pasižymėjęs asmuo gali pasireikšti ir kaip rašytojas. Tik šnipai gali naudotis Literatūros Fondo gėrybėmis, įskaitant ir gyvenimą ištaigingose vasarvietėse.

Rašytojų sąjungos pirmininkas esąs Konstantinas Fedin, kuris savo sprendimus daro pasitaręs su savo padėjėjais, sekretoriais. Svarbiausiu rašytojų sąjungos sekretorium yra Konstantinas Voronkov, kuris visai neesąs rašytojas, bet tiesioginis KGB pareigūnas, ryšininkas tarp sąjungos ir saugumo. Nuo tokio 'bendravimo' negali išsisukti ir rašytojai su išymiu vardu, kaip pvz. Solochovas.

Visi rašiniai paprastai yra išcenzūruojami ir dažnai pakeičiami. Kas tai tiesiogiai padaro, lieka neaišku -- cenzoriai yra nematomi ir nepažįstami. Su jais susisiekti tik vyr. redaktoriai ar leidyklų direktoriai. Tie dažnai pasako rašytojui, kad tokia ir

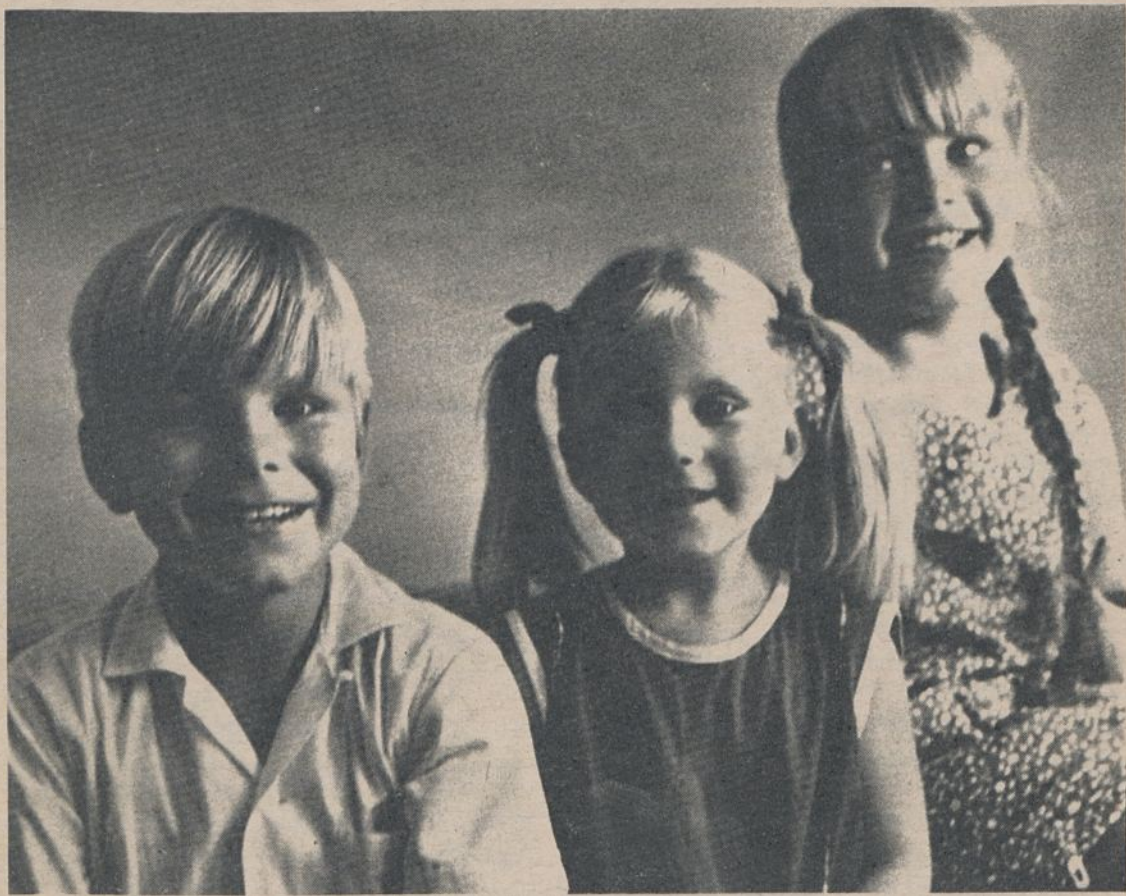
tokia vieta jo kūrinys yra visai gera, bet cenzūra jos nepraleisianti. Kartais ir cenzūra apsirinka ar neatkreipia reikalingo dėmesio. Sakysim, Kuznecovas savo romane Babi-Jar prasiitarė, kad Kijevo centrą Kreščatiką sunaikino ne vokiečiai, bet čekistai. Kijeve cenzūra tai būtų išbraukusi, tačiau Maskvoje cenzorius tos vietos nesuprato ir ją praleido.

Į klausimą, kaip Kuznecovas, dabar vos 40 m., pradėjo kritiškai vertinti sovietinę sistemą ir gavo supratimą apie Vakarus gyvenimą, Kuznecovas atsakė, kad iš klasiškos literatūros, užsienio radijo programų, Vakarus komunistų spaudos ir skaitymo tarp eilučių. Apie Freudą, pavyzdžiui, jis sužinojęs tik skaitydamas jo 'klaidingo mokslo' kritiką.

Tarp kitko, sau vizą į Londoną, studijuoti Lenino gyvenimą Anglijoje, Kuznecovas išsiderėjo apskūsdamas savo kolegas. Jis specialiai dabar tai paskelbė, kad parodžius, jog tie kaltinimai yra išgalvoti. Apskūstieji -- Jevtušenko ir Aksjonov -- buvo pašalinti (ne vien dėl to skundo) iš 'Junost' žurnalo redakcijos. Aksjonov vieta atiteko Kuznecovui.

Jo, Kuznecovo, pabėgimas galės privesti prie rašytojų ir intelektualų 'cistkos', bet tai vestų tik prie gero, nes sukels protestų ir pasipiktinimo. Iki šiol atskiri Rusijos intelektualai buvę prieš Staliną ar KGB, bet kartu aiškino, kad jie vistiek geri komunistai, net tokie vyrai kaip Daniel ir Sinjavski. Dabar atėjęs laikas pasakyti, kad komunizmas kaip principas yra klaidingas ir tik vedas į pragarą.

Sovietų žmogus galvojęs trims sluoksniais. Pirmame jo nuomonė atstovauja jo tikras pažiūras, antrame jis jau daro kompromisą su tikro (Nukelta į 2 psl.)

Dainuojančios Žymantų šeimos jauniausieji dainininkai Jonukas, Daiva ir Aldona, kuriuos išgirsime rugsėjo 27 d. Clevelande, Dirvos vakare.

V. Maželio nuotrauka

VILNIUS VAKARIETIŠKAS MIESTAS

Šveicarų žurnalisto įspūdžiai aplankius Vilnių

"Neue Zuercher Zeitung" korespondentas Maskvoje liepos mėnesio pabaigoje lankėsi Baltijos valstybių sostinėse ir paskelbė laikraštyje savo kelionės įspūdžius.

Korespondentas pradėjo kelionę nuo Rygos, iš ten nuvyko į Estijos sostinę ir baigė savo lankymąsi Vilniuje. Iš Lietuvos korespondentas paskelbė ne tik Vilniaus miesto aprašymą; antrame straipsnyje jis padarė išvadą iš kelionės po visas Baltijos valstybes.

Laikraštininkas nurodo, kad Baltijos valstybės esančios nuo svetimų šalių dar labiau izoliuojamos, ne kaip kiti kraštai Sovietų Sąjungoje. Iš Vilniaus, Rygos ir Talino miesto ribų korespondentas negalėjęs išvažiuoti be Inturisto palydovo. Be to, galima naudotis tik tam tikrais keliais, vedančiais iš miesto.

Vilniaus aprašymas skamba taip:

"Tuo tarpu kai Rygą ir Taliną apipavidalino hanzeatiškoji dvasia, Vilnius, Lietuvos sostinė, kvėpuoja katalikišką ir lenkišką orą. Nors ir Vil-

niuje senamiestis, kaip ir abiejose šiaurėje esančiose Baltijos sostinėse, statytas pagal gotikos vedamąją mintį, bet miesto rūbas yra aiškiai barokinis. Vilniuje nesijaučia nė pėdsako to šiaurės vokiečių griežtumo ir užsidarymo, kurie reiškiasi Rygos ir Talino tiek miesto vaizde, tiek jų gyventojų elgsenoje. Vilniuje viešpatuoja pietietiškas žaislingumas ir gaivališkas pasireiškęs gyvenimo džiaugsmas. Kai Lenino gatvė, svarbiausia miesto arterija, ilgais vasaros vakarais vaikstinėja iš vieno galo į kitą vyrukai ir merginos, stebėtojai stojasi prieš akis ispaniškasis paseo.

TOLI NUO MASKVOS

Miestas skiriasi nuo Maskvos kaip visiškai kitoniškas pasaulis. Čia yra pakankamai kavinių, todėl nereikia stovėti eilėse. Krautuvės stengiasi parodyti savo prekę patrauklesne forma. Be abejo, dar toli gražu jų negalima lyginti su vakaruose praktikuojamomis vitrinomis; bet palyginus su Maskva, skirtumas yra akivaizdus. Merginos apsirengusios žymiai madigiau ir elegantiškiau, ne kaip merginos Maskvoje ar Leningrade. Drabužių pasiūla čia nėra didesnė nekaip ten, bet čia sugebama daliau panaudoti tai, kas gaunama. Čia matytis daugiau drabužių, pasiūtų pagal užsakymą; nesimato kiekviename žingsnyje tie patys drabužiai. Laikraščių kioskuose madų žurnalai išstatyti regimoje vietoje.

Turistai kiekvieną kartą diskutuoja, kuras senamiestis yra dailėsnis Vilniaus ar Talino. Mums atrodo, kad Taline patrauklesnis yra visuotinis vaizdas, tuo tarpu kai Vilnius žavi detalėmis. Talinas da-

ro įspūdį beveik visiškai išlikusio vėlyvųjų viduramžių miesto; Vilnius atveria vaizdą į žavėtiną siaurą gatvę, į dailius fasadus ir smailiakampius užkiemus, kur auga šermukšnis ir kur palangėse jurginas stiebiasi į saulę.

SENAMIESTIS

Neteisingas yra vieno sovietinio aprašymo teigimas, esą tik sovietų valdžia atnešusi į Vilnių urbanistinį planavimą. Kaip raizgus ir chaotiškas beatrodytų senojo miesto planas, bet senajame Vilniuje nerasi gatvės ar gatvelės, kur horizonte akis neužmatytų kokio bokšto smailagalio arba kitokio panašaus pastato silueto. Niekur akis nepasimeta tuštumoje, visur ji randa atramą. Toks miesto planavimas nerėžia akies; jis veikia, tarytum tai būtų pripuolama, ir kaip tik per tai pasireiškia miesto planuotojų talentas.

Žavėtinas yra stilių gausumas. Gotikos renesanso ir baroko stilių elementai glaudžiasi kartkartėmis vienas šalia kito. Išsitos aikštės sudarytos pastatų iš įvairių epochų, tačiau jos sudaro harmoningą visumą. Formų ir idėjų gausumas yra tai, kuo Vilnius esmėje skiriasi nuo Talino.

BUTŲ STOKA

Tačiau visą tą grožį, kurį teikia Vilnius, kaip ir kitos baltų sostinės, tramdo apgailėtina būklė, kurioje yra senamiestis. Vilniuje padėtis yra dar blogesnė nekaip Rygoje ir Taline. Retas namas, kuriam negręstų pavojus sugriūti: daug kur vartų skliautai ir balkonai, net namų sienos paramstytos rąstais. Tokiuose griūvančiuose

(Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

• SEN. EVERETT M. DIRKSEN, iš Illinois, 73 metų amžiaus, mažumos lyderis Kongrese, mirė po operacijos. Tai buvo žymi politinė asmenybė respublikonų tarpe, didelis prezidento Nixono draugas, visad buvęs labai palankus lietuviams.

• BRAZILIJOJE grupė kairiųjų buvo pagrobė JAV ambasadorių Burke Elbrick, reikalaujanti brazilų vyriausybės paleisti 15 politinių kalinių. Vyriausybė iškėlė nugalėtojų politinius kalinius į Meksiką, kur jiems suteikta politinė prieglauda, ambasadorius buvo paleistas.

• JAV ir kitos vakarų valstybės pripažino Libijos revoliucinę juntą, nuvertusią karalių Idris.

• ČEKOSLOVAKIJOJE laukiam liberaliųjų lyderių suėmimo prokurorui Fejes grįžus iš Maskvos, kur jis tarėsi su Sovietų vyr. prokuroru Rudenku.

• MEKSIKOS prezidentas paskelbė, kad jo valstybė praplės teritorinius vandenis nuo 9 iki 12 mylių, apsaugojimui savo žvejų interesų ir neleidus Meksikos pakraščiuose žvejoti amerikiečių, rusų ir japonų žvejams. Kai kurios P. Amerikos valstybės savo teritorinius vandenis praplėtusios iki 200 mylių. JAV turi tik 3 mylias, o žvejavimo uždraudimo riba yra 9 mylios.

• KANADOS indėnai, gyveną rezervate netoli Brantford, Ont., reikalauja nepriklausomybės ir nenori būti integruoti į Kanados gyvenimą. "Mes nesame indėnai, sako jų vadas Joseph Logan. Tą vardą mums klaidingai davė Kolumbus. Mes esame Ong Ehwah, buvusi galinga tauta prieš baltųjų atvykimą. Mes esame šešių genčių tauta, niekad neatsisakėme nuo nepriklausomybės ir norime būti laisvi. Mes nenorime būti kanadiečiais, kaip čekoslovakai nenori būti rusais".

• ŠIAURĖS VIETNAMO valstybės galva Ho Chi Minh (Tas kuris šviečia), kurio tikroji pavardė buvo Tong Van So, praeitą savaitę mirė sulaukęs 79 metų amžiaus. Jis buvo gimęs tais pat metais kaip ir gen. de Gaulle. Dėl jo vietos varžosi dvi grupės, viena prokinietiška, kita prosovietiška. Manoma, kad Š. Vietnamą valdys triumviratas ir jo politika bus dar labiau sugriežtinta.

"Žibuoklių" oktetas su vadovu L. Stuku išpildęs meninę programą Vyčių seimo bankete Newark, N.J.

V. Maželio nuotrauka

PRIEŠ 30 METŲ... (2)

Kas paskatino Hitlerį blefuoti ir pasiekti laimėjimų

(Pradžia Nr. 70)

Kaip matėme praėjusiam numeryje, Hitleris nebuvo pasirodęs rimtam ir ilgam karui, tačiau jį pradėjo ir kariškai žiūrint pradžioje susilaukė tiesiog neįtikėtinų laimėjimų. Pats Hitleris yra pareiškęs savo generolams, kad jis būtų kvailys (Ich muesste ein Idiot sein), jei vokiečiai dėl Dancigo ir koridoriaus įsimašytų į antrą pasaulinį karą. Dancigas buvo tik mažas epizodas jo planuose.

Nūdienėmis akimis žiūrint, Hitleris naiviai galvojo, kad ko vokiečiams reikia, yra tik grūdai ir miškas. Pirmąją gėrybę jis galėtų gauti Rusijos erdvėse, antrąją kolonijose.

Tai jis visai atvirai pasakė Tautų Sąjungos aukštajam komisarui Dancige šveicarui Carl

Jacob Burckhardtui: "Des Getreides wegen brauche ich Raum in Osten, des Holzes wegen brauche ich eine Kolonie". Tai buvo 1939 m. rugpiūčio 11 d. Tada jis dar pasakė Burckhardtui: "Viskas ką aš darau, yra nukreipta prieš Rusiją. Jei Vakarai yra per kvaili ir akli tam suprasti, aš būsiu priverstas su rusais susitarti, Vakarus sumušti ... ir sukauptom jėgom atsigrižti į Sovietų Sąjungą".

Visa tai jau anksčiau galima išskaityti iš Hitlerio "Mein Kampf" ir tas jo noras atsiskirti "veidu į Rytus" greičiau siai prisidėjo prie Vakarų nuraminimo. Deja, tarp Vokietijos ir Rusijos buvo Lenkija, kurią prancūzai ir anglai buvo išpareigoję ginti, Lietuva ir kitos Baltijos bei Vidurio ir Rytų Europos valstybės. Jų gyventojai visai nesirengė užleisti savo vietas tam, kad vokiečiai jų žemėje galėtų auginti sau grūdus.

ŽMOGUS BE PAVARDĖS...

(Atkelta iš 1 psl.)

ve. Jis bando surasti kompromisą, pvz., prileisdamas, kad komunizmas nėra blogas, bet tik Brežnevas yra žulikas, o Chruščiovas buvo kvailas. Užtektų, kad geri žmonės ateitų į valdžią ir viskas bus vėl gerai. Kuznecovas tikisi, kad jo pabėgimas padarė didelį įspūdį Rusijos intelektualams. Ir jei jie dabar bus paspausti, jie gal nepabijos išduoti tai, kas vyksta jų galvoje pirmame sluoksnyje. Geresnio gyvenimo viltys po Čekoslovakijos okupacijos visai nusmuko, jos dabar lygios nuliui ir nebekyla.

Tarp rašytojų ir intelektualų ir darbininkijos Sovietijoje nesą jokio sąryšio. Gyventojų masės yra nepatenkintos, bet dar tiki į komunizmą. Kuznecovo akyse Rusijos ateitis yra labai tamsi. Jis pats neturįs jokių politinių idealų, norįs būti tik sau žmogum...

Kuznecovo mintis turėtų plačiau panagrinėti tie, kurie tiki į "bendrąją" tie neturėtų stebėtis, kad jų pastangos rasti dalį tiesos komunistinėje "Tiesoje" yra iš kalno pasmerktos nepasisekimui. "Bendrauti" galima tik su KGB agentais ir tam nevysi turi patraukimo.

Iš kitos pusės Vokietija po I-o pasaulinio karo buvo taip apkarpyta, kad turėtų pretenzijas į kiekvieną savo kaimyną. Ir noras išlaikyti tokią padėtį amžiams toli gražu neatrodė nei teisingas nei praktiškas.

Visa tai vėlta prisiminti, kad supratus tą atmosferą, kuri privedė prie Vakarų nuolaidų Hitleriui ne dėl savo silpnumo, bet ir dėl susidariusios padėties nepakenčiamumo. Kodėl sudėtų vokiečiai turi gyventi Čekoslovakijoje, o ne Vokietijoje? Kodėl lenkų koridorius būtina turėti atkirsti vieną Vokietijos teritorijos dalį nuo visumos? Todėl, kad į tuos klausimus neturėta aiškaus atsakymo. Vakarai sutiko su Čekoslovakijos padalinimu, o kai vėliau atėjo Lenkijos eilė 1939 m. gegužės mėn. Paryžiaus laikraštis "L' Oeuvre" paklausė: "Pourquoi mourir pour Dantzig?" Dauguma prancūzų buvo visai vieningi, kad mirti dėl Dancigone verta. Lygiai kaip ir šįandien niekas Amerikoje nenorėtų mirti dėl Berlyno ar... Saigono. Hitleris tai labai gambiai išnaudojo.

Tiesa, kai Hitleris gavo sudėtų vokiečius, jis pasiėmė ir visą Čekoslovakiją, už tat turėjo būti gana aišku, kad Hitleris nepasitenkins Dancigu, kad kur nors turėtų būti jam parodytas STOP ženklas, o Lenki-

ja tam ženklui atrodė pušėtina tinkama vieta. Tačiau kas bus, jei Hitleris to ženklo atsisakytų paklausti -- į tai neturėta aiškaus atsakymo. Pagal veikiančias sutartis tai turėtų privesti prie karo ir Lenkijos likimas galų gale priklausytų nuotokaro galutinių rezultatų, o ne nuo to ar anglai ir prancūzai energingiau ar mažiau energingai parems savosąjungininką. Taip sutarė 1939 m. birželio mėn. britų ir prancūzų generaliniai štabai. Bet nepaisant tokio nusistatymo, viešai ir Paryžiaus ir Londono vyriausybės pasižadėjo ginti Lenkiją. Bet kaip, niekam nebuvo aišku ir net atrodė, kad niekas rimtai dėl to ir nesuko galvos. Paryžius ir Londonas norėjo konfliktą išspręsti derybų keliu, atiduodant Vokie-

VILNIUS VAKARIETIŠKAS MIESTAS

(Atkelta iš 1 psl.)

namuose gyvena tūkstantčiai ir dešimtys tūkstančių žmonių, sukimštų siauruose, tamsiuose butuose. Jų langai nukreipti į kiemus, kurių nevisi pasižymi grožiu, užtat dažniausiai yra nelišvarūs, dvokia sąslavomis ir vandeninga kopūstų sriuba ir kur skamba barniai, kylą iš susigrūdimo ir niūrumo. Kiekvienas kitas pavadinimas kaip "slums" reikštų tikrovės pridengimą.

Inturisto vadovai neveda lankytojo -- lygiai kaip Rygoje ir Taline -- į tokias gatveles ir kiemus, tuo sukludydami pamatyti visą eilę idomų pastatų, kaip antai renesansinio stiliaus kiemą Universiteto gatvėje Nr. 4. Matomai, vadovams duotas atitinkamas nurodymas. Betgi pasibaigus vadovautam apyrodymui, apsimoka vienam pačiam pasi vaikščioti ir apsidairyti. Pats senamiestis toks mažas, jog per vieną popietę galima išvaikščioti visas gatveles ir apsižvalgyti kiekviename kieme. Sakoma, jog senamiesčio gyventojai būsią ilgai išskeldinti į naujus rajonus. Tuomet vertingesnės senamiesčio gatvės būsiąnčios atremtuotos, o namai paversiti mažais muziejais ir turistams skirtomis krautuvėmis. Likusieji namai būsią nugriauti ir pakeisti naujais pastatais.

NAUJI RAJONAI

Tiktai prieš maždaug 10 metų Vilniuje susirūpinta būtų problema. Nuo tada vis didesniu tempu statomi nauji namai ir net ištisi kvartalai. Kiek per metus pastatoma naujų butų, iš nieko negalėjau tiksliai patirti. Miesto statybos kombinatas stato ištisais rajonais namus iš didžiulių plokščių. Jis per metus pastatęs 3600 naujų butų, dažniausiai dviejų kambarių. Šalia to ma-

žiai Dancigą ir pravedant gyventojų atsiklausimą koridoriaus srityje.

Dėl viso to Hitleris, kuris karą jau buvo nutaręs pradėti rugpiūčio 25 dieną, jo pradžią dar atidėjo keliom dienom. Tą dieną 15 valandą ir 2 min. jis davė įsakymą pradėti operaciją "Fall Weiss". Pagal planus lygiai už 13 valandų vokiečiai turėjo pulti Lenkiją, tačiau 17.40 valandą Hitleris sužinojo, kad lenkai ir britai pasirašė karinės sąjungos paktą, o po to netrukus ir Mussolinis pranešė, kad jis "nesiimsis iniciatyvos" pradėti karo veiksmus, atseit, bandys būti neutralus. 18 valandą Hitleris "Fall Weiss" atšaukė, kas sukėlė sąmyšių karių tarpe. Buvo net būkštaujama, kad įsakymas laiku nepasieks visų puolime dalyvauti numatytų karių. Bet jis pasiekė. Karas dar nepradėjo. (vm)

(Bus daugiau)

IŠ KITOS PUSĖS...

Smagu, kad mūsų spaudos kokybė sielojasi ne tik tie, kurie ją pagamina, bet ir nuošaliau stovi. Štai, pavyzdžiui, p. V. Šliogeris Akiračių 6 Nr. ne tik sielojasi, bet tiesiog barasi:

"Visas pasaulis reikalauja spaudos laisvės... Mūsų gi emigracinė spauda, lyg slapta susitarusi, yra savo leidėjų bei redaktorių tiek išcenzūrota, kad... kai kurie laikraščiai yra išvirtę į... grynai propagandos leidinius."

Senoji karta tai dar pakenčianti, bet ... "mūsų jaunimas, ypač intelektualai ar pusiau intelektualai, tiesiog nebegali virškinti skaityti mūsų išcenzūroto propagandinės spaudos".

Išeitų, kad kažkas rašo "propagandą", o redaktoriai dar ją "iscenzūroja". Dar blogiau, redaktoriai nusideda "papildomų netaktų", atmesdami "jaunimo patiektus rašinius". Atrodytų, kad jaunimo rašinių yra pilni redakcijos krepšiai.

Iš tikro, jaunimo ir senimo straipsnių į redakcijos krepšius pateko tur būt ne labai didelis nuosimtis ir, atvirai kalbant, nebūtų labai bloga, kad cenzūra būtų dar "stipresnė" ir tuo būdu spaudoje pavyzdžiui, nebūtų tiek daug "asmens kulto", kuriuo p. V. Šliogeris visai rimtai nusiskundžia. Jau pats V. Šliogeris rašinio pasirodymas liudija greičiau už tai, kad cenzūra ar tiksliau atranka greičiau yra reikalinga, negu ne.

Tai priveda prie sekančio idomaus klausimo, kodėl iš viso Akiračiai rado reikalo tą rašinį "neiscenzūravę" t.y., išmetę aiškiai neteisingą jo dalį, idėti. Atsakymas yra toks, kad tas rašinys yra protestas prieš "establishment" -- nusistovėjusią santvarką ir kaip toks talpinkinąja to leidinio tikslams. Kaip ir kiti mūsų spaudos organai, "Akiračiai" yra leidžiami aiškiam tikslui ir kaip tokie yra "propaganda", nes nori tarnauti tik savo, o ne kitų "tiesai". Juk sunku būtų ir tikėtis, kad keleta žmonių leistų savo laiką ir pinigų ne savo tiesioginėm politinėm aistrom patenkinti.

Grįžtant prie spaudos laisvės, reiktų atsiminti, kad tikrai laisvas laikraštis gali būti tik tada, kai jis turi tvirtą ekonominį pagrindą ir nereikalingas "partizaninės" paramos. Kitaip sakant, laisva spauda reikalinga tokios didelės skaitytojų masės, kad ji galėtų verstis vien tiki iš savo skaitytojų mažumo patenkinimo, gražiau tariant -- galėtų išsilaikyti vien iš komunikacijos -- susižinojimo tarnybos. Tokių sąlygų išieivijoje neturime ir neturėsime. Galima dėl to kaltinti vadus, "establishment"ą. Jie be abejo iš dalies kalti. Jų pateisinimui tačiau reikia pasakyti, kad ir kritikai iki šiol nepasiūlė jokio geresnio pakaitalo -- V. Šliogerio isteriškas priepuolis ir jo atspausdinimas tai geriausiai įrodė.

Tikrasis kaltininkas yra susidėjusios gyvenimo sąlygos, kurių nepajėgėme ir nenorėjome pakeisti. Jos nepaliko vietos platesniam lietuviškam gyvenimui ir tuo pačiu geresnės spaudos pareikalavimui. Esamose sąlygose turime džiaugtis grynai partizaninės propagandos organais -- kas mus dar palaikytų, jei ne tarpusavio peštynės? (vm)

sidaryti pakankamo vaizdo. Viena iš jau pastatytųjų krautuvų -- Self-service krautuvė -- daro malonų įspūdį, tiek išore, tiek vidaus įrengimu. Nepakankama statybos kokybė. Atsakingos įstajos pačios nusimano, jog kokybė menka. Jos teigia, jog turėję statybą vykdyti taip sparčiai, jog kokybė turėjusi nukentėti.

Širmūnai, kur jau apgyvendinta 30.000 žmonių, bet kur vis dar toliau statoma, atrodo dar kiek monotoniškai. Ten tėra trys modeliai 5 aukštų namams, du modeliai devynių aukštų namams ir vienas modelis 12 aukštų namams. Monotoniškumo siekiama išvengti, naudojant dvi ar ir daugiau medžiagų išviršinėms sienoms, o balkonai, jeigu jie yra, apdengiami įvairių spalvų skarda. Lazdynams, kurie tik neseniai pradėta statyti, nubraižyta 15 įvairių modelių penkių aukštų gyvenamiesiems namams. Tad galima tikėtis kad tas rajonas nebedarys tokio monotoniško įspūdžio. 9 ir 12 aukštų namams naudojami tie patys modeliai, kaip ir Širmūnuose. Be to, Lazdynuos numatytas vienas modelis 18 aukštų namams.

ŠIRMŪNAI IR LAZDYNAI

Šie du naujieji rajonai -- Širmūnai ir Lazdynai -- iš visų naujų gyvenamųjų namų kvartalų, kokius mes ligšiol matėme Sovietų Sąjungoje, atrodo patraukliausiai. Jie galėtų užimponuoti ir vakarų miestuose. Jie suplanuoti plačiu užsimojimu su didžiuliais žolymų plotais tarp atskirų blokų. Atrodo, kad numatyta ir pakankamai mokyklių pastatų. Kaip atrodys komercinės įmonės, šiuo metu dar sunku įsivaizduoti, o iš planų dar negalima su-

Butai numatyti nuo vieno iki 4 kambarių, beto, virtuvė, vonia ir WC. Dauguma yra dviejų kambarių butai. Naudingo gyvenamojo ploto (be virtuvės, vonios ir WC) lieka vieno kambario butams 17,1 kvadratinų metrų, 2 kambarių butams -- 31 kv. m., 3 kambarių butams 45 ir 4 kambarių butams -- 59,5 kv. m. Stebėtinu būdu visi butai (išskyrus kai kuriuos butus 12 aukštų namuose) turi nepaisant buto didumo, tokio pat ploto virtuvę (6,5 kv. m.) vonią (2,12 kv. m.) ir WC (1,05 kv. m.).

Antrą straipsnį, kurį šveicarų korespondentas parašė iš Vilniaus paskelbsime vėliau.

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MOLDERS
With Brass & Aluminium experience
Steady work. 50 hour week.
Ask for Mr. Fortenbacher
NOREN PATTERN &
FOUNDRY CO.
FRUITPORT, MICH.
616 — 865-3192 (69-75)

STEEL FABRICATORS
H. S. grads. Min 5 yrs. exp.
SHEET METAL MECHANIC
PRESS BRAKE OPERATOR
56 hour week. Full fringes
MILTON MFG.
301 E. Grixdale
Detroit, Mich.
(313) FO 6-2450 (69-71)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

ŠIS BEI TAS

• Spauda praneša, kad rusų rašytojas Anatolij Marčenko vėl nubaustas kalėjimu. Jo knyga apie Sibiro tremtį nesenai išėjo šiaurės geležies, uždangos anglų kalba -- My testimony. Čia jis aprašė Potmos ir kt. kalėjimų stovyklas. Vladimiro stovykloje tuo pat metu buvo kalinamas ir Amerikos lakūnas F.G. Powers, bet šis buvo daug patogesnėse sąlygose, net jam buvo draugu priskirtas inteligentas, mokąs angliškai. Kartą atvyko grupė iš Pabaltijo ir davė kaliniams koncertą. Vienas jaunas kalins po programos iškėlė grupės vadovui buketą iš... suraizgytos, dyglėtos vielos! Girdi, tik tokios gėlės čia auga...

• A. Marčenko pasitaikė būti drauge ir su žymiu autorium Jul. Danieliu, kurį visi kaliniai mėgo, stengėsi jam buitį lengvinti (o administracija už tai pyko). Vieni jį vaišino kava ir užkanda, kiti džaugėsi jo draugyste. Ukrainiečiai mieliau klausėsi jo drąsios poezijos. O lietuviai, pasikvietę į savo baraką, jam dainuodavo savo tautos liaudies dainas. Taigi, ar ne malonu skaityti sveimtautojo knygoje, kad mūsų tautiečiai, net mirtinose tremties žnyplėse būdami, dar pasireiškė kaip dainų tauta.

• Rudenį atėinant vėl pradėdame savo tautinių, kultūrinių, pramoginių ir kitokių bruzdėjimų sezoną. Dirbelėje į vakarykščius (ar bent pernykščius) darbelius, aiškiau suvokiame, kas būta tikrai gero ir sėkmingo, o kas nelabai girtino ir -- vengtino. Žmogus šiame pasaulyje niekada tobulybės nepasiekia, tačiau jo garbei yra nuopelnas, kiek jis nuolatos veržiu nuosirdumu stengiasi siekti gėrio, kiek jis nelaukia kovojęs su savo ydom bei klaidom. Jei kurioj vietoj vakar suklydome (arba per daug nuslydome į savinaudos arba savišlovės pagundą), tai bus atleistina, jei šiandien, naujus žygius pradėdami, nebekartosime vakarykščių klaidų, savas silpnys pasmerksime ir per ateinančią sezoną visuomeniniuose darbuose jau tiesiau ir gryniau elgsimės. Taip pat jei kas pernai kiek pritingėjo, teišsijudins iš snūdurio (nuošaly dykom tūnoti ir dirbančius kritikuoti). Naujas sezonas teatveria naujus pasiryžimus. Teatneša mums gyvo džaugsmo mūsų pačių veiklesni žingsniai, veržlesni užmojai. Pasaulio politika verda ir kunkuliuoja -- nuolatos atneša staigmenų. Tad mes turime laikyti savo budrumą įtemptą ir be perstojo galėsti savo kovingumo jėgas. Tebūna mūsų visų nuosirdžiausias įsipareigojimas: visais būdais siekti savo tautai laisvės!

• Pavasarį Bostone per mokslo baigtuves kun. A. Baltrušičnas priminė reikalingą steigti klases senųjų lietuvių išeivių vaikams, nemokantiems lietuviškai (ar mūsų L. B. ne tą žodį jau mėgina paversti darbu?). Ir tarp kitko jis ta proga pastebėjo, kad tuo dera rūpintis mūsų pajėgioms organizacijoms, kurios gana dažnai ruošia balius arba banketus. Girdi, "banketai tik padidina mūsų galvų skaudėjimą, o nė kiek neugdo lietuviškos kultūros nei meilės savai kalbai". Kaip atrodo, ši pastaba mums labai ir labai įsidėmėtina, žengiant į naujų balių, banketų, suaktuvinių vaišių ir kitokių apsisvalgymų bei apsigėrimų sezoną...

SKIRPSTAS

THE LITHUANIAN WOMAN

Tokiu pavadinimu ką tik iš spaudos išėjo anglų kalba leidinys, redaguotas Birutės Novickienės, tautiškais ornamentais patraukliai iliustruotas P. Jurkaus.

Leidinyje labai sutrauktai ir aiškiai pristato svetimam skaitytojui lietuvių moterį, jos pergyvenimus, charakterį, savo tėvynės meilę ir siekius pradėdant nuo legendarinės lietuviškos moters laikų ir baigiant šių dienų mūsų moters rūpesčiais.

Pradžioje supažindinama su senovės iškiliųjų lietuvių moterų vardais, pradėdant Mindaugo žmona Mirta, Aldona, Birutė, ilgiausiai sustojant prie Onos Vytautienės ir toliau taip pat minima visa eilė Lietuvos istorijon patekusių moterų vardų.

1795 - 1918 metų laikotarpyje paminėtos lietuviškos karžygės pradėdant Emilija Plateryte ir eile kitų, nurodant jų patriotišką nusiteikimą bei didžiavasiškumą kovose už Lietuvos laisvę iki nepriklausomybės atstatymo.

THE
LITHUANIAN
WOMAN

Toliau randame lietuviškas moters įnašą į nepriklausomos Lietuvos gyvenimą įvairiomis formomis: valstybės kūrimo darbe, lietuvių profesijoje, žemdirbystėje, literatūroje, mene, dailėje ir organizacinėje veikloje. Čia pilna įvairių iškiliųjų moterų vardų ir jų pastangomis įkurtų daugybės draugijų.

Sekanti skyrių sudaro aprašymas JAV lietuvių moterų įnašo į bendrąją mūsų tautos kultūros lobyną. Čia netrūksta daugelio dar mūsų tarpe tebesančių moterų vardų. Lietuviškos sovietinėje okupacijoje teužima tik du puslapius, o mano nuomone tas skyrius galėjo būti pats ilgiausias, nes jis dar nenuėjęs į praeitį, į mūsų istoriją, dar daug turime gyvų liudininkų, pergyvenusių ir savo akimis mačiusių lietuviškas moters kančias. Ta dalis turėtų būti svarbiausia, nes ji parodytų svetimam skaitytojui, kokią kryžiaus kelią perėjo lietuvių tremiama Sibiran, kokiose sąlygose ji gyveno, kiek iškentėjo. Tai įvyko dar taip nesenai ir tebevyksta mūsų pačių ir viso laisvojo pasaulio akyse, gal kiek dabar švelnesnėmis priemonėmis. Tai būtų aišku, kodėl lietuvių moteris taip sielojasi vėl į laisvinti savo tėvynę iš to žiauraus sovietinio pavergėjo.

Toliau skaitome apie mūsų moterų organizacines pastangas tremtinių stovyklose, kur jos buvo sudarę 1947 m. Vokietijoje kartu su latvėmis ir estėmis Pabaltijo Moterų Tarybą ir vėliau, persikėlusios į JAV

NŪDIENĖ LIETUVA SVETIMŲJŲ AKIMIS

Lenkų politinių išeivių Literatūros instituto Paryžiuje leidžiamas mėnesinis žurnalas "Kultura" ne vienu atžvilgiu yra savitas ir išskirtinis leidinys ne tik lenkų, bet ir kitų Europos kraštų politinės išeivijos leidžiamose periodinėse spaudose. Savarankios politinės linijos plataus poveikio ne vien užsienio lenkų tarpe, bet ir pačios Lenkijos visuomenėje, "Kultūros" žurnalas per daugelį metų igavo rimto politinio veiksmo svorį, nors formaliai jis neatstovauja

tą veiklą tęsia iki šiol, vis daugiau steigdamos lietuvių moterų klubų po vienu Lietuvių Moterų Klubų Federacijos vardu, kur pirmininke ilgą laiką buvo trumpai savo gyvenimu tesidžiaugusi, bet gilius pėdsakus palikusi spėjusi išeivijos lietuvių moterų veikloje, steigdama organizacinius darbus sužibėjusi ir, netikėtai, ne laiku iškeliavusi į amžinybę -- Ligitą Bieliukienę. Šiuo metu pirmininke yra V. Leskaitienė.

Toliau randame visų klubų veiklos trumpą apžvalgą, valdybų sąstatą, daug pavardžių ir daugybę nuotraukų, nes iš 197 puslapių leidinio beveik pusę užima nuotraukos. Tų klubų veikla yra labai šaiki, kad mums moterims įėjo į milijoninę moterų organizaciją -- General Federation of Women's Clubs, kur jos turi progą tarti žodį gausioje auditorijoje ir tuo patenka į JAV spaudos dažnai pirmuosius puslapius.

Ką neigiamo atrasti? Jei tokie leidiniai būtų išleidžiami kas metai arba nors kas penki metai, tai galėtume paieškoti ir neigiamybių, o dabar reikia tik džiaugtis, kad toks pirmasis apie lietuvių moterį leidinys pasirodė, kurį perskaitęs svetimtautis susidarys pilną lietuviškos moters vaizdą nuo seniausių laikų iki šių dienų. Nuotraukose nors pilna tų pačių pasikartojančių veidų, bet matome ir puikaus gintaro, liaudies rankų išdirbinių, tradicinių margučių ir k.

Šio leidinio pasirodymo proga reikia tik sveikinti jo iniciatorę ir redaktorę Birutę Novickienę, kuri ir iš lėgionio kėdės nepakildama per tiek metų ištvermingai neša savo likimo skirtą sunkią dalį, nepalūždama dvasioje savo labai ribotas jėgas aukojama Tėvynei Lietuvai. Pagarbia priklauso ir jos bendradarbiams M. Noreikienei ir I. Banaitienei.

Jei visi klubai paskleisti bent jau tos milijoninės GFWC organizacijos narės, tai sudarys aiškų lietuviškos moters veidą ir jų tautos siekius, ir tuo igys daug Lietuvai draugų.

Emilija Čekienė

STASYS ŽYMAŅAS

jokiam politiniam laisvimo sąjūdžiui, kaip savo metu Londone LRS leista "Santarvė".

Teigiama, kad kiekviena politinė emigracija neišvengiamai linkusi į sustingimą ar sukalkėjimą. Tačiau Paryžiaus lenkų "Kultura" šitos politinės sklerozės laimingu būdu išvengė. Jei būtų galima taip išsireikšti, "Kultura" yra mažiausiai nuemigrantėjų politinių išeivių leidžiamas laikraštis.

Griežtai, nusistačiusi prieš gomulkinį režimą ir to režimo už tai labiausiai nekenčiama, "Kultura" atidžiai ir akylai stebi ir seka krašto gyvenimą ir palaiko su juo, kiek tai įmanoma, gyvus ir tamprius ryšius.

"Kultūros" žurnalo leidėjo Paryžiaus lenkų Literatūros instituto reikšmė ir įtaka reiškiąsi ne vien šio žurnalo leidimu, bet taip pat lenkų kalba leidžiamomis knygomis, kurios sudaro taip vadinamą "Kultūros biblioteką" ir kurių jau yra išleista netoli 200 toms. Jų tarpe yra dailiosios literatūros kūrinių ir grynai politinių veikalų, iš kurių, pavyzdžiui, ypač įdomūs, aktualūs ir svarbūs yra šiais metais išleisti dokumentų rinkiniai: "Ukraina 1956-1968" ir du tomai "Vydarzenia marcowe 1968" (Kovo mėn. įvykiai Lenkijoje 1968 m.). Su šiais dokumentinio pobūdžio leidiniais, kurie nušviečia Ukrainoje ir Lenkijoje vykstantį pasipriešinimą diktatūriniam komunistų režimui ir kovą už žmogaus ir tautos teises, privalu susipažinti kiekvienam politiniam lietuvių veikėjui. Nors tuose leidiniuose paskelbta medžiaga tiesiogiai liečia tik Ukrainos ar Lenkijos įvykius, ji gali žymiai palengvinti pažinti ir suprasti tai, kas šiandien vyksta ar gali rytoj įvykti okupuotoje Lietuvoje.

Lenkų žurnalas "Kultura" lietuviams gali būti svarbus ir įdomus dar ir tuo, kad jis visiškai tiesiai, atvirai ir tvirtai pasisakė, jog seną lietuvių ir lenkų ginčą Vilniaus klausimu reikėtų laikyti baigtu ir jo nebekelti. Vilnius grįžo Lietuvai ir lenkai nebeturėtų daugiau reikšti jį jokių pretenzijų. Lygiai taip pat jie turėtų atsisakyti reikalavę grąžinti Lenkijai ukrainiečių Lvivą.

Būtų iš tiesų gaila, jei VLIKo pirmininkas, nesenai lankęsis Paryžiuje ir ten svarstęs Lietuvos diplomatinio atstovavimo reikalus, kuriuos spręsti jis nėra kompetentingas, nerado laiko aplankyti lenkų Literatūros instituto ir "Kultūros" žurnalo redakcijos ir aptarti naudingą ir našaus bendradarbiavimo galimybes, kas įeina į tiesioginį VLIKo uždavinį.

Juo labiau, kad paskutiniame šių metų "Kultūros" numeryje, 169 Nr. 7-8 (262-263) kaip tik tilpo lietuviams svarbus E. Žagiell straipsnis "Nūdienė Lietuva". Šio straipsnio autorius, greičiausia kilęs iš Vilniaus krašto naudodamasis daugiausia laisvųjų lietuvių ir sovietinės Lietuvos paskelbtais duomenimis ir šaltiniais, savo neilgame straipsnyje sugebėjo pateikti gyvą ir įdomų bendrą nūdienės Lietuvos vaizdą. Su kairiomis autoriaus mintimis, išvadomis ir konstatavimais būtų pravartu susipažinti ir Dirvos skaitytojams.

E. Žagiell labiausiai paveikė tas faktas, kad Lietuva per 30 okupacijos metų nustojo milijono gyventojų, t.y. vieno trečdžio visų 1939 m. Lietuvos teritorijoje buvusių gyventojų.

Dabartinėse Lietuvos sienose, į kurias įeina 56,00 kv. klm. buvusios prieškarinės Lietuvos respublikos teritorijos su Klaipėdos kraštu ir 9,000 kv. klm. prie Lietuvos prijungtų Vilniaus srities žemių, 1939 m. buvo 3.100.000 gyventojų. Ir tik po 30 metų Lietuvos gyventojų skaičius tose Lietuvos teritorijose ribose vėl pasiekė 3 milijonus. Tuo būdu tiesioginis Lietuvos gyventojų nuostolis viršijo vieną milijoną.

Čia tenka pastebėti, kad tai yra Lietuvos gyventojų, o ne vien lietuvių tautos nuostolis, nes į tą skaičių įeina apie 200.000 nacių išžudytų žydų ir apie 200.000 pokaro į Lenkiją repatriavusių lenkų. Apie 250.000 išvyko į Vokietiją ir Vakarus, jų tarpe apie 50.000 Vokietijon repatrijuotų "volksdeutsche", apie 30.000 išvežtų darbams Vokietijon, apie 100.000 evakuotų klaipėdiečių ir apie 60.000 lietuvių pabėgėlių, kurie pasitraukė į Vakarus prieš antarąją sovietų okupaciją. Apie 350.000 buvo išvežta į Sibirą, žuvo sovietinėje tremtyje ar kalėjime.

Tai, žinoma, labai bendri skaičiai, kurie laisvoje lietuvių spaudoje jau anksčiau buvo skelbti ir smulkiau nagrinėti. Ta proga reikėtų tik pridurti, kad lietuvių žuvo ne vien kalėjimuose ar Sibiro tremtyje. Apie 25.000 jų krito nelygioje laisvės kovoje Lietuvos miškuose ir laukuose.

Autorius pažymi, kad išvežtųjų Sibiran tarpe buvo nemaža lenkų. Vien 1939 m. rudenį, prieš perduodami Vilnių Lietuvai, sovietai išvežė iš Vilniaus ir jo srities apie 25.000 lenkų. Dabartiniu metu lenkų skaičius Lietuvoje siekia 8,5% ir jis lieka gan pastovus. Lietuon atplūdusių rusų skaičius 1959 m. siekė jau 12% ir nuo to laiko jis, žinoma, dar turėjo padidėti.

Kaip įdomų paradoksą

E. Žagiell nurodo tai, kad Vilnius lenkiškiausias buvęs nacių okupacijos laikais 1942 m., kada pačių vokiečių duomenimis lenkai Vilnuje sudarė 71,9% Vilniaus miesto gyventojų ir 36,9% Vilniaus srities gyventojų. Dabartiniu metu lenkų Vilniuje esą apie 20%. Tautybių atžvilgiu jie yra trečioje vietoje po lietuvių ir rusų. Viso Vilniaus gyventojų skaičius dabar siekia 400.000, Kauno -- 300.000.

E. Žagiell savo straipsnyje toliau rašo, kad Vilniaus lenkams okupantų suteiktos specialios kalbinės teisės yra beveik unikumas visoje Sovietų Sąjungoje, nes tokios specialios teisės ir privilegijos mis nesinaudoja jokia kita tautinė mažuma jokioje respublikoje, išskyrus, žinoma, rusų. Autoriaus manymu tai būvę padaryta tyčia ir visai sąmoningai lietuviams bauginti. Esą sovietai Lietuvos atžvilgiu naudoja lenkišką baubą taip, kaip Lenkijos atžvilgiu jie naudoja vokišką baubą. Tokią savo išvadą autorius paremia tuo, kad oficialiai sovietinė Lietuva seno lietuvių nusistatymo lenkų ir Lenkijos atžvilgiu iš esmės nėra pakeitusi. E. Žagiell taip pat pastebi, kad tos kalbinės lenkų privilegijos taikomos tik Vilniuje ir jo srityje. Kitur Lietuvoje nėra jokios lenkų mokyklėlės. Tik nesenai Kaune po 20 metų atsirado kažkokie lenkų kalbos kursai ir lenkų mėgėjų teatras su vaidino porą spektaklių.

Autorius neklia jokių abejonių dėl to, kad vyriausia valdžia nūdienėje Lietuvoje priklauso Maskvai. Visų pirma todėl, kad valdančioji lietuvių kompartija nėra jokia autonominė sovietinės respublikos kompartija, o tik bendros visąsąjunginės kompartijos padalinys. Tai patvirtina tas faktas, kad respublikinės kompartijos sekretoriaus pavaduotoju ar antruoju sekretoriumi visada yra tiesiogiai Maskvos skiriamas rusas. Galbūt nelengva nustatyti, kas turi didesnę galią vietinis pirmasis sekretorius ar antrininkas rusas, tačiau ne tas svarbu, o taip, kad pati kompartija nėra autonominė ir savarankiškos sprendimo galios neturi.

E. Žagiell toliau pateikia tokį kitęjantį lietuvių nuosimtį Lietuvos kompartijoje: prieš karą: 25%, 1941 m.: 35%, 1949 m.: 59% ir 1966 m.: 73%. Tais pačiais 1966 m. bendras Lietuvos kompartijos narių skaičius siekė 94.000, o Lietuvos komjaunimo organizacijos -- 250.000.

Dabartiniu metu tiek valdžios aparate, tiek partijos CK žymią persvarą turi lietuviai, kurių tarpe nemaža jaunų lietuvių technokratų. Administracijoje ir net milicijoje rusų skaičius mažėja, tačiau įvairiose pramonės šakose, kurių priklauso tiesiog Maskvai, visur vyrauja ir dominuoja rusai.

(Kitam numerį "Nūdienės Lietuvos priešingybės: pramonė ir žemės ūkis").

SEPTINTASIS PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga, susidedanti iš paskirų valstijų bei kraštų lietuvių gydytojų draugijų, yra profesinė organizacija, apjungianti laisvame pasaulyje gyvenančius lietuvių gydytojus. Jų skaičius siekia virš 500. Daliai jų dirba mokslinėse institucijose, kiti daugumoje verčiasi privačia praktika. Reikia pripažinti, kad ši profesinė organizacija per savo paskiras draugas turi didelę įtaką lietuvių visuomeninei bei kultūrinei gyvenimui. Kai kurios gydytojų draugijos, pavyzdžiui Ohio, šiais metais skirs jau net 13-tą tūkstantį dolerių metinei kultūrinei premijai. Kitos šios sąjungos draugijos skiria irgi panašias premijas, tik ne taip reguliariai.

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos 7-tą suvažiavimą rugpjūčio 30 dieną, Toronte, Kanadoje atidarė Kanados Lietuvių Gydytojų Draugijos pirmininkas ir suvažiavimo šeimininkas dr. A. Pacevičius. Pasveikinęs suvažiavimo dalyvius jis pakvietė P. ir ALG Sąjungos pirmininką dr. H. Brazaitį tarti žodį. Dr. H. Brazaitis (Cleveland, Ohio) savo kalboje nušvietė lietuvių gydytojų veiklą politinėje, visuomeninėje ir kultūrinėje srityje, pasireiškusiame tik Nepriklausomos Lietuvos laikais, bet ir Jungtinės Amerikos Valstybėse seniau ir dabar. Savo kalboje jis kvietė visus kolegas prisidėti prie vienybės ugdymo mūsų visuomeninėje veikloje, išsivijoje.

Toliau sekė sveikinimai žodžiu ir raštu. P. ir ALG Sąjungos suvažiavimą žodžiu sveikino Lietuvos generalinis konsulas Kanadoje dr. Žmuidzinas; PLB pirmininkas St. Barzdukas; LB Toronto apyl. pirm. L. Švegzdaitė; Lietuvių Fon-

do vardu -- dr. G. Balukas ir Fraternitas Lituanica vardu -- dr. S. Budrys. Raštu sveikino diplomatinio šefas S. Lozoraitis; Lietuvos atstovas Washingtonė J. Kajeckas ir Kanados krašto LB pirmininkas dr. Čepas.

Po sveikinimų dr. inžinierius A. Kulpavičius skaitė paskaitą -- "Analogia Artis Vitalis".

Oficialiai daliai pasibaigus, sekė mokslinė programa, kurios moderatoriumi buvo dr. J. Valaitis. Prelegentai atstovavo įvairias medicinos sritis ir kiekvienas pateikė kas yranaujausio pasiekta jų srityse. Dr. M. Yčas kalbėjo apie atsiekimus genetikoje; dr. V. Pavilanius -- virologijoje; dr. A. Butkus -- arteriosklerozes, dr. J. Valaitis -- plaučių vėžio tyrimuose ir dr. V. Vaitkevičius -- vėžio gydyme.

Vakare buvo balius, kurio metu solistas Stasys Baras, palydimas D. Skrinskaitės - Viskontienės, atliko meninę programą. Mūsų mėgiamas solistas buvo šiltai priimtas gausaus balius dalyvių.

Antrą suvažiavimo dieną, rugpjūčio 31, dr. J. Puzinas skaitė paskaitą apie mediciną Didžiojoje Lietuvoje kunigaikštijoje. Vėliau sekė P. ir ALG sąjungos organizacinis posėdis, kuriame buvo diskutuojamos P. ir ALG Sąjungos bei paskirų draugijų organizaciniai reikalai. Šio posėdžio metu buvo išrinkta nauja P. ir ALG Sąjungos Centro Valdyba: dr. V. Paprockas iš New Yorko -- pirmininku; dr. V. Avizonis iš Marylando -- vicepirmininku; dr. B. Radzivanas iš New Yorko sekretorium -- išdininku.

P. ir ALG Sąjungos Centro valdyba, laikydama ryšį su paskirų kraštų lietuvių gydytojų

draugijomis, gana tampriai suriša lietuvių gydytojus į apčiuopiamą ir pajėgų organizacinę vienetą.

Reikia paminėti, kad tokie suvažiavimai suaukština gražų ir nemažą būrį lietuvių gydytojų iš įvairių kraštų. Ši kartą dalyvavo atstovas net iš Australijos, dr. L. Petrauskas. Po jo pranešimo paaiškėjo, kad Australijoje yra apie 50 lietuvių gydytojų ir, kad Australija stovi trečioje vietoje lietuvių gydytojų gausumu. Pirmauja Jungtinės Amerikos Valstybės, o jas seka Kanada.

Šio suvažiavimo metu trys lietuviai gydytojai buvo pakelti į P. ir ALG Sąjungos garbės narius: dr. Eliziejus Draugelis, dr. Steponas Biežis ir dr. V. Ingelevičius.

Sekantis sąjungos suvažiavimas įvyks New Yorke 1971 metais. (rd)

LIETUVA, TĖVYNĖ MŪSŲ

Šiais pačiais prasmingaisiais mūsų tautos himno žodžiais pavadinamas naujasis geografijos vadovėlis. Pačių autorių žodžiais: "Tėvynės pažinimo ir trumpo geografijos kurso konspektas liuanistinėms mokykloms". Išleido Kristijono Donelaičio Mokykla, Chicagoje, 1968 m. Autorės: O. Paulikienė, S. Jelionienė ir S. Burokienė.

Jau į rankas paėmus malonu darosi, kad toks kietais apvalkalais ir aukso raidėmis papuoš-

tas vadovėlis pasieks mūsų mokyklų klases. Prie jo išleidimo prisidėjo visa eilė asmenų išvardintų vadovėlio viename puslapyje. Gražu, kad savo pinigine auka prisideda prie jaunosios kartos auklėjimo. Vieni mokytojai, be tėvų komitetopagalbos neįstengtų įgyvendinti ir ideališkiausias savo mintis. Autorės, būdamos igudusios mokytojos, suprasdamos šių dienų vaiko ir laiko ribotumą, stengėsi sutrauktai apibūdinti žymesniasias Lietuvos vietas. Leidinyje gausu iliustracijų. Medžiagos autorės sėmėsi iš mūsų didžiųjų, geografų, Br. Kviklio, A. Bendoriaus. Panaudodamos jų žinių lobyną ir savo konspektus jos jaučiasi atidavusios didelę duklę čia augančiam ir bręstančiam jaunimui.

Kaina -- \$4.50 (perkant didesniais kiekiais 10% nuolaida)

Kristijono Donelaičio mokykla yra išleidusi ir visą eilę lietuvių kalbos ir aplinkos pažinimo pratimų. Leidinius galima gauti pas mokyklos vedėją: Julius Širka, 6143 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629.

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED SHEET METAL FINISHERS

Processing company needs qualified FULL and PART TIME men to work on automotive sheet metal repairs. \$3.91 per hour, plus full company benefits.

Export Processing Co.

Apply 19925 Hoover Rd. or call Mr. Guilbault, (313) 371-6400. (68-74)

JOURNEYMEN INDUSTRIAL ELECTRICIANS TOOL AND DIE MAKERS MILLWRIGHTS MACHINISTS

1ST & 2ND SHIFT

STEADY WORK

EXCELLENT WORKING CONDITIONS
MANY FRINGE BENEFITS

BINGHAM STAMPING CO.

5511 TELEGRAPH RD.
TOLEDO, OHIO 43612

An Equal Opportunity Employer

(67-71)

• ASSEMBLERS • PRODUCTION MACHINE OPERATORS

• • • •

NO EXPERIENCE NECESSARY

• • • •

HYDRA-MATIC DIVISION OF GENERAL MOTORS CORP.

Employment Office open 7:30 a.m. to 4 p.m.
Monday through Friday

Located immediately North of Willow Run Airport

YPSILANTI, MICHIGAN

An Equal Opportunity Employer

(69-71)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(23)

-- Aš sutinku su markgrafu: mūsų ginčas liečia tik mus abu. Aš prašau savo viešpatį Parną leisti man pamokyti tą akiplėšą kabeiką, kad jis visam amžiui prisimintų, kaip pavojinga užgaulioti lietuvi kunigą, žinoma, jei jo kvaila galva dar liks ant pečių...

Per menę nuvilnijo lyg pritarimo, lyg pasipiktinimo murmesys, bet atrodė, kad Šventaragio žodžiai kažkaip visus patenkino. Magistras galvojo, kad, suvedus į asmeninę plotmę, ginčas tarpvalstybiniais santykiams pakenkti nebegalėjo. Tiesa, jo draugo sūnus galėjo nukentėti, bet ar jis nukentės? Jis žvilgtelėjo į markgrafo tvirtą, stambų stotą ir nusišypsojo savo širdyje. Jei geriausi Europos riteriai jo nenugalėjo, tai kaip jam gali atsispirti tas tėvas, laibas barbaras? Gal tas pagonis pasižymi savo proto laikumu, bet argi svarbu kardui protas? Magistras negalėjo susilaikyti iš anksto nepasmargiavęs mintimi, kad jei tas jaunas lietuvis, tvirtas Mindaugo ramstis, bus nudobtas, tai tuo pačiu bus nauda ir ordinui.

-- Kadangi riteris Rozenkrancas ir kunigas Šventaragis ginčą laiko jų savitarpio nesusipratimu, tai mes nieko neturime prieš, kad jie išspręstų jį, kaip jiems patinka, -- tarė magistras. --

Mes tik nežinome, kaip į tai pažiūrės Lietuvos pasiuntinys Parnus, -- jis atsigrėžė į Parną.

Parnus pažiūrėjo į kresną vokiečio povyžą ir kone apčiuopiamai jautė jo bulišką jėgą: šalia stovįs Šventaragis panašėjo į liekną pušį, augančią šalia išsiskėtusio stuobrio. Nors jis gerai pažinojo Šventaragio išmonę ir jėgą valdyti kardą, bet jam vis dėlto knietė abejonė, ar išmonė atsilauks prieš jėgą ir juo labiau, kad ir markgrafas garsėjo kardininkystės meistryste. Bet Parnus suprato ir tai, kad abiejų priešininkų privalumų ar trūkumų dėliojimas ant svarstyklių nieko neapadės, kad ginčas jau buvo per toli nuėjęs ir jo sulaukyti nebeįmanu. Jei jis dabar uždraustų Šventaragiui su vokiečiu kautis, ar tai nebūtų žiaurus apsijuokimas prieš ordiną ir svečius? Visa menė žiūrėjo į Parną, laukdama jo atsakymo.

-- Aš sutinku, -- pagaliau jis mostelėjo ranka.

-- Gerai, -- vėl paėmė žodį magistras, -- ryt mes suruošime turnyrą, ir mūsų abu svečiai galės išbandyti savo narsybę. O dabar kviečiu svečius grįžti prie vaišių.

Tačiau ir šįkart Rozenkrancas nepajudėjo iš vietos. Jis tarė garsiai ir pašaipiai:

-- Tegul jūsų prakilnybė man atleisdžia, bet aš nekryžiuosiu savo kardo garbingame turnyro lauke su pagoniu barbaru, kuris nieko neišmano apie riterišką garbę bei turnyro taisykles. Aš nuolankiai prašau jūsų prakilnybę leisti ginčą išspręsti tuoju ir čia pat. Belaukiant rytdienos, paukštis gali pasprukti...

Menėje kilo didelis juokas. Fritardami markgrafui daug kas šaukė: -- Tuoju ir čia pat! Garsaus krikščionių riterio grumtynės su garsiu lietuviu kunigu pagoniu buvo reta pramoga!

Magistras žvilgtelėjo į Šventaragio pabalusi

lyg sumedėjusį veidą, ir jam pirmą kartą dingtelėjo galvon, kad kažin ar viskas taip baigsis, kaip jis nori? Be to, jį ėmė erzinti makgrafu užsispyrimas. Kad riteriai suvedinėja savo sąskaitas turnyro lauke, tai buvo priimta, bet kad savo ginčus spęstų puotos menėje, buvo kažkas ne taip: puotų menė pramogoms, dainoms ir linksmybei, bet ne kardams žvanginti! Tuo tarpu svečiai užė-triukšmavo ir kartojo markgrafo paleistą šūkį: Tuoju ir čia pat! Tuomet magistras trinkelėjo kumščiu į stalą sušukdamas:

-- Silencium! Ginčą aš perduodu spęsti jo malonybei mūsų vyskupui: kaip jis tars, taip ir bus!

Svečiai staiga nutilo ir sužiūro į vyskupą. Jo galvojimas bemaž nė kiek nesiskyrė nuo magistro, tik jis turėjo tą pirmenybę, kad painiose padėtyse galėjo lengvai pasislėpti už tikybinio uždangščio.

-- Per visą tą garbingų riterių ginčą mes mel-dėmės, kad šventoji Dvasia apšviestų ju protus taikos ir meilės šviesa ir kad jie paduotų vienas kitam ranką ir baigtų ginčą broliškai, kaip to reikalauja mūsų viešpats Jėzus Kristus, -- pasakė vyskupas.

-- Mano kardas tą pagonį palies, ne ranka! -- atkirto markgrafas.

Šventaragis tylėjo. Ir paskutiniame bukagalviui buvo aišku, kad visi tiltai buvo sudeginti, kad lietuvis kunigas negalėjo dovanoti nuolatinio ir pikčiausių markgrafo ižeidinėjimų bei pažeminimų. Patylėjęs vyskupas vėl prabilo:

-- Jei tie garbingi vyrai nori dvikovos, tebūna dvikova ir te įvyksta Dievo valia! Tik dvikova turi būti nutraukta, kai vienas iš jų bus pirmas sužeistas.

(Bus daugiau)

NUOSTABIAI GRAŽUS PASAULIS DAINUOJANČIOJE ŽYMANŲ ŠEIMOJE

Dainuojančios Žymantų šeimos vardas vis daugiau ir daugiau ima garsėti. Šią šeimą ypač gerai pažįsta amerikiečiai, o paskutiniu metu ją krypta ir lietuvių dėmesys. Tai reto pavyzdžio gausi šeimynėlė, kurią jungia tėvų meilė vaikučiams ir vaikučių didelis respektas ir šiltas jausmas tėvams. Gi šios šeimos pats gražiausias tikslas -- dainuoti ir dainuoti...

Dainuojančią Žymantų šeimą pirmą kartą sutikti teko prieš 3 metus Chicagoje, Jaunimo Centre, "Eglutė" paremti ruošiamame koncerte. Atsimename, kad šiuo koncertu buvo toks didelis susidomėjimas, kad žiūrovai užtvėnkė didįjį Jaunimo Centrą ir dar daugelis iš koncerto nepateko.

Koncertas buvo mielas, nuotaikingas, jauni dainininkai atvėrė pub-

JURGIS JANUŠAITIS

likai visus savo sugėbėjimus ir supinta dainučių pynė ilgam pasiliko, kaip malonus prisiminimas.

Ir š.m. rugpiūčio 30 d., minint Švėkšnos gimnazijos sukaktį, Chicagoje Jaunimo Centro didžiojoje salėje dainuojanti Žymantų šeima nors ir trumpu pasirodymu, švystelėjo šviesiu praeidriu.

Visi dainininkai ugtelę bent trim metais ir pati mažiausioji dainininkė Daivutė jau penktus metelius beinanti. Ir balse visi žymiai tvirtesni ir sąskambiai lygūs. Dainužės mielos ir malonios ir šį kartą svečius nuteikė puikiai.

Po koncerto valandėlei sušnekame su simpatinga šios šeimos motina Prane Kungyte - Žymantienė.

-- Ar seniai dainuoja jūsų gražioji šeima? -- pokalbį kreipiu į praeitį.

-- Jau bene keturi metai, kai mūsų namuose skamba lietuviškos ir kitų tautų dainos, -- maloniai šypsodamasi pokalbį pradeda aštuonių vaikučių motina Pranė Žymantienė.

-- Kas paskatino visą jūsų gausią šeimą pasukti dainos keliu?

-- Augindama vaikučius mėgstau su jais drauge žaisti, jiems pasakas sakyti ir daineles dainuoti. To viso jie noriai klausosi pradžioje, o paskiau drauge su manimi imdavo ir patys dainuoti. Kai vaikučiai kiek ugteledavo juos leisdavome ir leidžiame mokytis skambinti pianinu ir mokyti dainuoti -- lavinti balsą. Čia daug širdies, darbo ir visokeriopų pastangų idėjo dainavimo ir pianino moky-

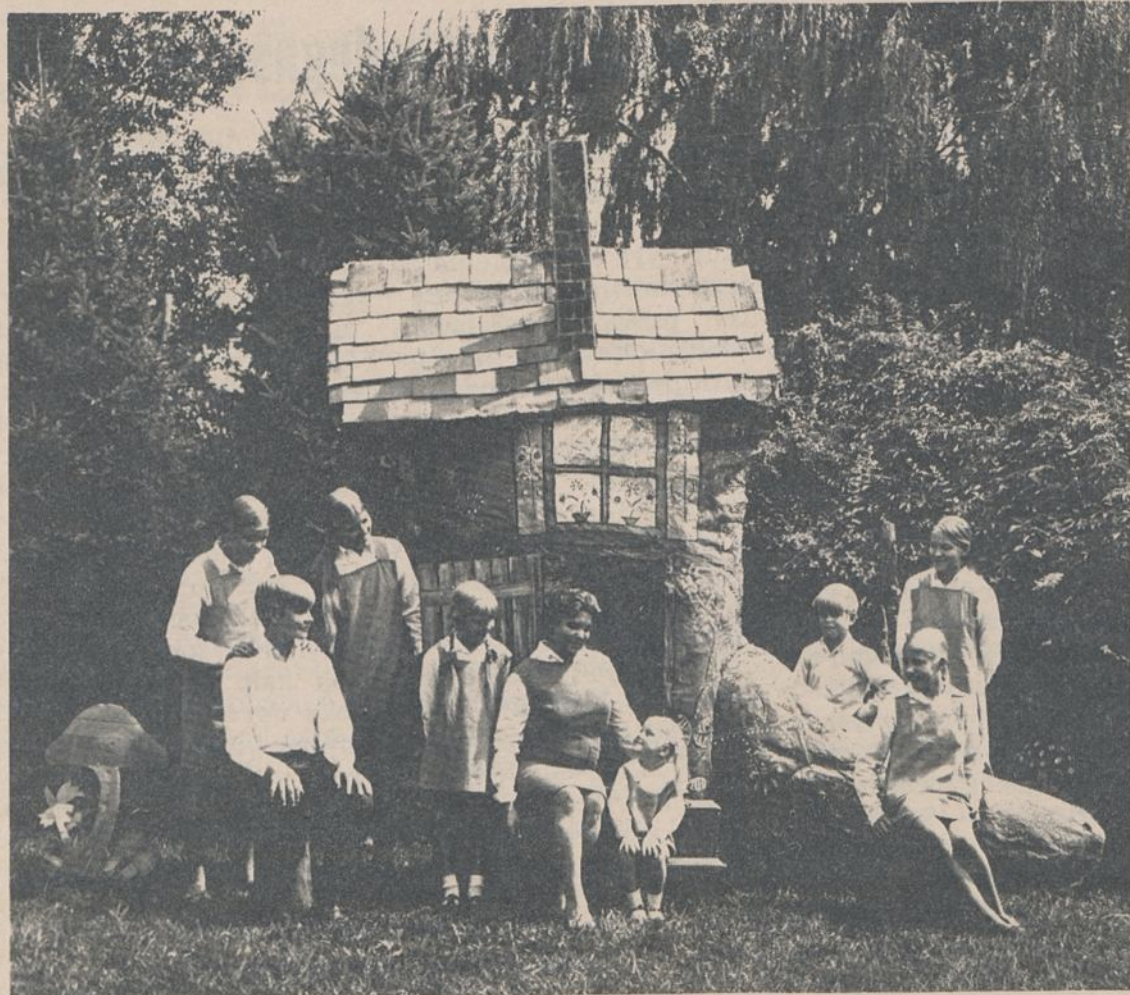
toja A. Dičiūtė- Trečio-kienė, už ką jai mūsų šeimos priklauso nuoširdi padėka. Susipažinę su muzika ir dainavimu, vaikučiai daug greičiau persiimdavo dainomis ir mūsų "choras" pasiekdavo gerų rezultatų. Mūsų dainomis gėrėjosi kaimynai. Jie ne kartą skatino mus išeiti į "platesnius vandenis", kaip sakoma, atseit, padainuoti plačiai lietuvių ir amerikiečių visuomenei. Ir mūsų pirmas koncertas įvyko prieš ketveris metus Chicagos Tribune ruoštuose pietuose. Mus amerikiečių publika tada nepaprastai šiltai sutiko. Nuo to ir prasidėjo mūsų šeimos dainos kelias, -- nuoširdžiai pasakojo vyriausioji dainininkė -- motina Pranė.

-- Kiek ir kur esate davę koncertų ir kokios apimtys yra jūsų repertuaras?

-- Amerikiečiams per ketveris metus, žinoma apylinkių miestuose ir klubams ir organizacijoms esame davę per 70 koncertų. Deja, lietuviams daug mažiau -- Chicagoje pasirodome tretį kartą. Koncertavome New Yorke ir Hamiltone. Mūsų dainų skrynelėje -- apie 35 lietuviškos ir apie 150 amerikoniškos dainų. Amerikoniškų dainų daugiau gal ir dėl to, kad jiems, kaip matote, esame daug kartų daugiau dainavę.

-- Ar jums patinka dainuoti ir kokios dainos jus labiausiai domina? -- klausiu jaunųjų dainininkių -- Gabijos ir Jūratės.

-- Mes mėgstame lengvą muziką. Žiūrinė, kad dainos būtų patrauklios ir atitinkančios vaikiškus balsus. Mes labai mėgstame dainuoti ir esame dėkingos mamytėi bei savo mokytojai,

Dainuojanti Žymantų šeima, kuri rugsėjo 27 d. pirmą kartą Clevelande koncertuos Dirvos rengiamame vakare, Vidury p. Pranė Žymantienė.

kad sudaro galimybės mums pagyventi dainų pasaulyje. Mes labai džiaugiamės, kai mus žmonės supranta, koncertų metu šiltai sutinka ir parodo dėmesį. Tada mes iš naujo užsidegame dainuoti, dainuoti... -- kalbėjo linksmi nusiteikę jaunosios dainininkės.

-- Ar negalėtumėte atidengti jūsų šeimos gražaus sugyvenimo paslapties? -- gal perdrąsiai statau klausimą simpatikai dainuojančios Žymantų šeimos sielai -- motinai Pranėi.

-- Prisipažinsiu, kad mūsų šeimą lydi ypatinga darna, susiklausymas. Mes visi, visada, visur drauge. Valgome, žaidžiame, dainuojame. Kai augesni vaikai eina į kiną, jie būtinai kviečia tėvelį. Mes jaučiame iš savo augančių vaikų didelį respektą, jų prisirišimą prie tėvų ir pagarbą mums. Jų šiltas jausmas tėvams ypatingai jaučiamas. Ir vaikučius riša bendri interesai, meilė vieni kitiems. Aš ir mano vyras Stasys džiaugiamės savo vaikučių pastangomis, mokslu darbais ir jų rodoma meile mums. Daina prie šio

gražaus šeimos sugyvenimo labai daug prisideda, -- teigia pokalbininkė.

-- Ko pageidautumėte iš plačiosios lietuvių visuomenės?

-- Mums didžiausias atpildas už mūsų darbą yra tada, kai į mūsų ruošiamus koncertus atsilanko daug žmonių. Vaikučiai iš džiaugsmo net ašarėles nubraukia, kai jų dainas palydi gausūs aplodismentai. Į platesnius vandenis, į plačiąją amerikiečių masę su koncertais išplaukti tikrai sunku ir reikalinga didelių patangų. Bet kur mes jau pasirodėme, ten amerikiečiai plačiai kalbėjo ne tik apie mūsų lietuvišką šeimą, bet ir domėjosi mūsų tėvyne Lietuva. Mes ir norime amerikiečiams, kur tik galėsime, kalbėti apie savos tėvynės problemas. Daina taip pat yra gera priemonė garsinti savo tėvynės vardą, -- su didele viltimi kalbėjo Pranė Žymantienė.

nė. -- Gi lietuvių visuomenei tikimės ir ateityje duoti visą eilę koncertų. Artimiausias mūsų koncertas įvyksta Clevelande, rugsėjo 27 d., Dirvos ruošiamame parengime. Po to pasieksime Los Angeles. Ateityje tikimės pasirodyti ir kitose lietuvių kolonijose, kurios bus užinteresuotos išgirsti mūsų dainuojančią šeimą -- malonų pokalbį baigė simpatingoji, aštuonių vaikų motina Pranė Žymantienė.

Dirvos koncertas čia pat. Kiekvienam besidominčiam kultūriniu pra-moga dainuojančios Žymantų šeimos koncertas bus išskirtinai įdomus, vertas išgirsti ir pamatyti šią taip mielą, darbščią, dainą mylinčią Žymantų šeimą.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėsti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

ŽVILGSNIAI

KESTUTIS GAIDŽIONAS

Šeštadienis, rugsėjo 6 diena, Greenfield, Iowa -- trisdešimtą dieną nuo to lemtingo penktadienio rugpiūčio mėnesį, kada šio miestelio gyventojai metė rūkyti trisdešimčiai dienų.

Gatvės pilnos erzlių vyrų. Ir dūmų.

Atsirado neįtikimųjų (deja) ir vieši nerūkymo pažadai dingo melsvame rūke.

Bet mes rūkantieji suprasime... ir tikrai atleisime.

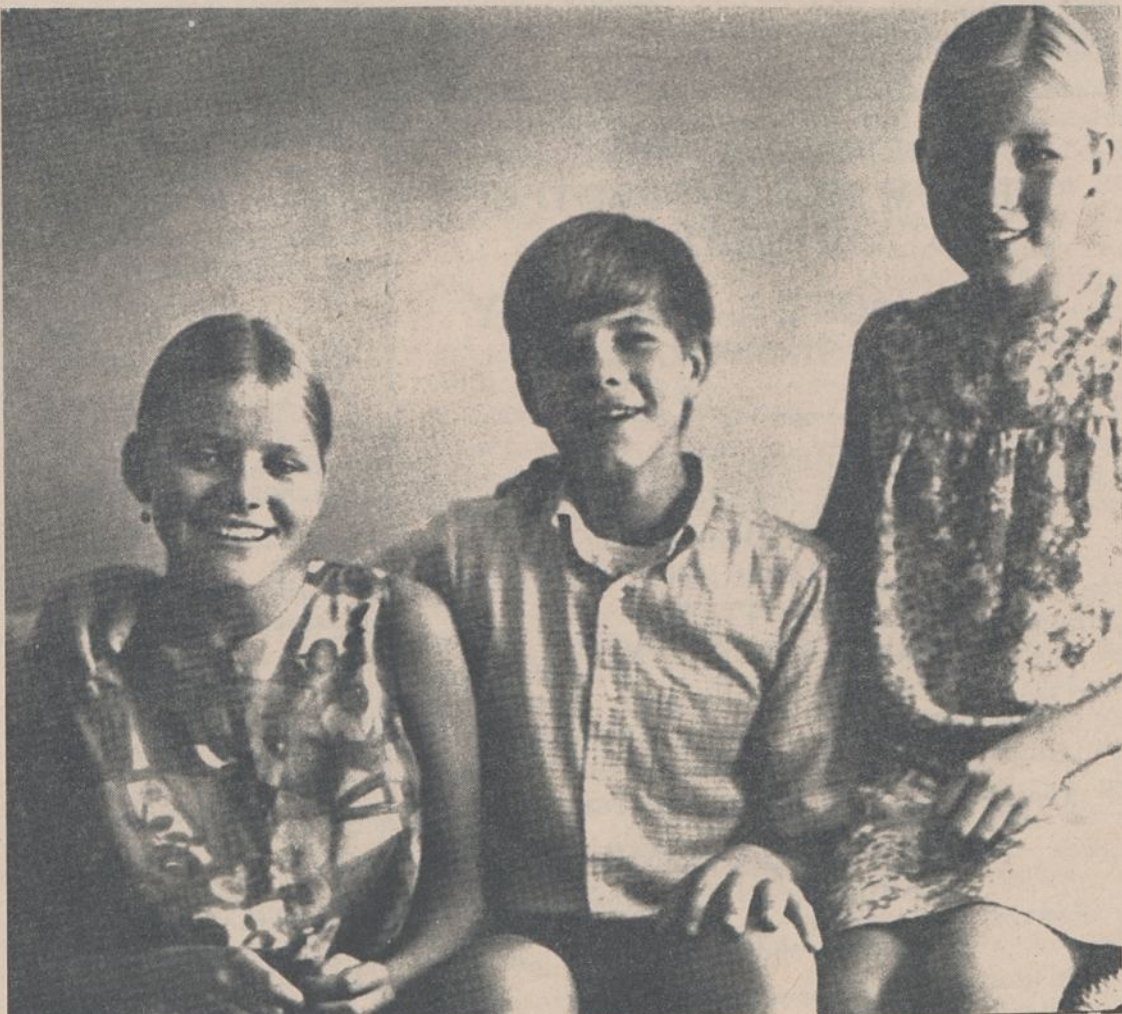
"Neilgai iškentėjau", kalba Greenfield pilietis, maisto krautuvės savininkas. "Kol buvau užimtas, pasėbėdos. Bet kai eidavau kavos gerti, vos nenuplėšiau marškinių kišenės ieškodamas neesančių cigarečių. Nervai tikrai įsitempė, ir žmona bei tarnautojai tikrai daug laimingesni, kai vėl pradėjau rūkyti".

Krautuvėse parduodamų cigarečių kiekis krito, Kramtomos gumos ir saldinių parduota daug.

Bet automatuose parduodamų cigarečių skaičius smarkiai pakilo. Apsidairius ar kaimynas nemato, imetė pinigą -- ir automatas su cigaretėmis nei atskaitys pamokslą nei sieks sugėdinti.

Ir jei užmiršote kaip visa ši istorija prasidėjo: Greenfield, Hollywoodo filmų gamintojų buvo parinktas vietove naujam filmui tema apie miestelį kuris tikisi uždirbti 25 milijonus dolerių iš milijonieriaus, pažadėjusio šią sumą išmokėti tik su viena sąlyga -- gyventojai turi nustoti rūkė. Filmo tema pasirodė tokia įdomi, kad ir Greenfield piliečiai ją bandė įgyvendinti.

Neilgam. Ir tik tie su nepačiusiais nervais.

Dainuojančios Žymantų šeimos dainininkai Sigurė, Kastytis ir Gabija, kuriuos išgirsime rugsėjo 27 d. Clevelande, Dirvos koncerte.

Chicagos lietuvių kolonija ant bedugnės kranto...

Jonas Šoliūnas "Mūsų Pastogėje" nr. 26 savo savaitinėje apžvalgoje iš Amerikos lietuvių gyvenimo rašo:

Tam tikra prasme -- ir netrukus pajusite kodėl -- lietuviškoji veikla šitame krašte stovi netoli pražūties. Galbūt, kai kas pasakys, jog padėtį per daug sudramatiniu. Tačiau taip neatrodo tiems, kurie esamą situaciją supranta ir ją realiai įvertina.

Daugeliu atžvilgių šio krašto lietuviška bendruomenės veikla (ne visuomenės) yra pagrįsta Chicagos gyvenimu, lyg barometras ir veidrodis atspindi visą mūsų gyvenimą. Gi Chicagoje visiems aišku, jog šio miesto lietuvių veiklos

gyvybinis centras yra Marquette Parkas, kurio apylinkėse gyvena dauguma miesto lietuvių ir kur yra susispietusi įvairiausių kultūrinės ir prekybinės lietuvių institucijos. Jei Chicago yra pasaulio lietuvių sostinė, tai Marquette Parkas -- Chicagos lietuvių širdis.

Senais laikais, kai mieste dar tik pradėjo kurtis lietuviai Marquette Parkas buvo "toli už miesto", ir jame gyveno tik turtingiausi. Tačiau miestui besiplečiant ir šis parkas atsidaro beveik vidurmiestyje. O prasidėjus gausiai kitų rasių imigracijai Chicagon Marquette Parkas pradėjo sprautis kitų kolonijų lietuviai,

Ir taip šio parko augimas suėdė garsiasias Chicagos lietuvių kolonijas, kaip Bridgeporte 18-je kolonijoje, Town of Lake ir kitur. Šiuo metu -- nėra abejonės -- Marquette Parkas yra daugiausia lietuvių koncentruota vietovė visame krašte. Tokios kitos lietuvių koncentruotos vietos niekur nėra.

Būtų malonu ir smagu jei žinotum, jog Marquette Parkas dar ilgai išsilaikys toks lietuviškas kaip dabar. Tačiau toks noras, tas užsimerkimas prieš esamą tikrovę ir aklas nenoras pramatyti ateitį. Didmiestis Amerikoje visomet juda. Jo sudėtis nuolat keičiasi ne tik gyventojais, bet ir įvairiais pastatais.

Didžiausias ir artimiausias pavojus, kuris gresia, tai judosios rasės artėjimas prie Marquette Parko ribų. Tą artėjimą mato ir jaučia visi šios vietovės gyventojai. Dėl jo visi jaudinasi ir yra daromi kai kurie žygiai. Sakykime, yra stipriai susiorganizavę ir gan smarkiai nusiteikę prieš negrus Marquette Parko namų savininkai. Šios organizacijos tikslas aiškus -- neįsileisti į artimiausias apylinkes judosios rasės gyventojų. Žinoma, bet koks šio nusistatymo neįsilaikymas reikštų Marquette Park baltųjų bėgimą iš šios apylinkės. Gi prasidėjus tokiam bėgimui sugriūtų kaip kortų namelis visa lietuviškoji kolonija. Jai griuvus žūtų turbūt ir lietuviškos "sostinės" sostas Chicagoje. Už tat ir sakome, kad daugeliu atžvilgių mūsų gyvavimas stovi ant bedugnės kranto, nes atrodo, kad judųjų antplūdžiui Marquette parkas amžiais neatsilaikys.

Va, čia ir iškeltina mūsų daroma klaida. Jau nuo seniau tą klausimą keliu, bet jis nesuranda daug atgarsio. Mūsų Lietuvių Bendruomenės vadų ausis tam reikalui yra tapusi kurčia. Jeigu mes miesto gyvenamųjų vietovių keitimosi negalime sustabdyti, tai prie to tenka prisitaikyti. Kaip? Lietuviai, stumiami ki-

tų rasių ir tautybių iš jų apgyvendintųjų vietovių priemiesčius turėjo ir turėtų keltis kompaktinė mase. Ši "išėjimą iš miesto" turėjo organizuoti mūsų Lietuvių Bendruomenės vadovai. Deja, ligšiol šitoje srityje absoliučiai nieko nedaroma. Net nėra šis klausimas iš viso svarstytas, net bijomasi arba nenorima iškelti. Overtėtų dar ir dabar tuo reikalu susirūpinti.

Chicagos lietuviai pamazū bet nuolatos traukiasi iš miesto. Ir jiese ka kitų miestų pavyzdžiais, kuriasi pavieniui, kur kas nori, kur kam patinka. Gi dėkinų vietovių nuo esamų lietuviškų kolonijų yra daug. Tačiau nėra jokio paraginimo, jokios iniciatyvos, jog Chicagos lietuviai savo persikėlimą nukreiptų viena linkme.

Lietuviais kompaktiniai apgyventos kolonijos yra daug veiklesnės ir įtakingesnės vietos politiniame gyvenime. Tai liudija pavyzdžiai. Net ir lietuviškoms parapijoms yra daug lengviau išlikti ir išsilaikyti. Tačiau išsisklaidžius kultūrinė veikla yra daug sunkesnė.

Už tat Chicagos lietuvių stiprybė glūdi kompaktiniame gyvenime. Jei sostinės lietuviai nepersikels iš Marquette Parko kompaktinė mase kitur, žlugs sostinė ir turbūt visa Chicagos kolonija.

SHEET METAL FOREMAN

Excellent salary and fringes.

Outstanding opportunity for

WORKING FOREMAN who can deliver the goods. Must be a good layout man, familiar with equipment, cabinet fabrication.

If you are a fast, accurate worker, who can produce and make others produce on schedule, phone

313-345-4250

ask for Mr. Farrend for your KEY TO OPPORTUNITY.

(71-73)

NOW STAFFING MEDIUM SIZE AUTOMOTIVE STAMPING PLANT

FORD MOTOR COMPANY MONROE STAMPING PLANT

Has opening for:

JOURNEYMEN
DIE MAKERS
ELECTRICIANS
MILLWRIGHTS
PIPEFITTERS
MACHINE REPAIRMEN

FOR ALL 3 SHIFTS

STEADY EMPLOYMENT PLUS LIBERAL OVERTIME
EXCEPTIONAL EMPLOYEE BENEFITS

APPLY 8 A.M. — 4:30 P.M. MONDAY THRU FRIDAY

FORD MOTOR COMPANY MONROE STAMPING PLANT

3200 E. Elm Avenue
Monroe, Michigan 48161

An Equal Opportunity Employer

(69-72)

RŪTA INVESTAVIMO BENDROVĖ

Rūta Inc. Santa Monica, California, lietuvių vadovaujama investavimo bendrovė 1969 m. birželio 9, gavo Californijos Valstijos charteris su teise verstis nekilnojamo turto prekyba: pirkti, parduoti, nuomoti, mainyti, prižiūrėti, atitaisyti namus, apartamentus, sklypus, naujų namų ir apartamentų statybą, bei pirmųjų ir antrųjų paskolų investavimą.

Rūta Inc. bendrovės sąstatą sudaro sekančios asmenys:

Emanuelis Jarašūnas prezidentas, diplomuotas inžinierius, Californijos valstijoje registruotas Professional Engineer.

Geehard Kesslau viceprezidentas, teisėtas Californijos valstijoje generalinis statybininkas.

Jonas Karvelis viceprezidentas, žinomas prekybininkas Lietuvoje ir Chicagoje - Amerikoje.

Albinas Markevičius, sekretorius, teisėtas Californijos valstijoje nekilnojamo turto brokeris, sėkmingai vadovaujantis savo nuosavai firmai jau 15 metų.

Romas Nelsas kasininkas, įkūręs ir dabar vadovaujantis Californijoje, Chicagos firmos padalinį.

Finansinę atsakomybę tvarko Vytautas Bacevičius, teisėtas Certified Public Accountant Californijos valstijoje. Legalius patarnavimus atlieka Hahn, Cazier, Thornton Hoegh & Left advokatų firma.

Rūtos Inc. tikslas suteikti galimybę -- tarpininkauti lietuviams saugiai investavime. Investavimo garantija pagrįsta ant nekilnojamo turto sparčiausiai augančioje lietuvių kolonijoje prie Ramiojo vandenyno, Santa Monica, California.

Rūtos Inc. šiuo metu vykdomi planai ir išgytos nuosavybės:

1. Baigiamas statyti modernus 6 butų apartamentas su dideliu savininko butu 1133-16 gat-

vė Santa Monica, vertė \$175,000.

2. Rugsėjo mėnesį 1969, pradėdama statyti didelio pareikalavimo 4 butų 2 atskiri apartamentai 1047-1051 21 gatvė Santa Monica, vertė \$250,000.

3. Vykdomi 6 butų apartamentų projektavimo planai ant Rūtos Inc. nuosavo sklypo -- 1445-26 gatvė Santa Monica, vertė \$150,000

4. Septynių butų apartamentas, 1127 - 18 gatvė Santa Monica, vertė \$125,000.

Šių butų apartamentas, 1833 -- 11 gatvė Santa Monica, vertė \$150,000.

Devynių butų apartamentas, 1611 Brockton gatvė West Los Angeles vertė \$110,000.

Rūta Inc. kviečia suinteresuotus asmenis kreiptis investavimo informacijos reikalais į:

RŪTA INC.

3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, California
Telef: (213) 393-0615
(sk)

PARDUODA ĮMONĖ

Jonas L. Kasmauskas, sulaukęs 86 m. amžiaus, parduoda savo plačiai žinomą įmonę, įsteigtą ir veikiančią nuo 1919 metų, Boston Instrument Mfg. Co. Inc. Parduodamos gerame stovyje mašinos apdirbimui metalo ir stiklo. Jis nori kad ta įmonė ir toliau būtų lietuvių rankose, nors svetimi jau nori ją perimti.

Lietuviai nusimaną mechanizme, linkę į pramonę igyti šią įmonę nebrangiai, kartu su šešiais Kasmausko išradimų patentais. Dirbtuvė pilnai veikia, turi \$25,000 vertės užsakyimų. Labai pelninga gamyba Veterinary Syringes, daugelio kitų dalykų.

Dirbtuvė bus parduota trumpu laiku. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės tiesiog į JOHN L. KAS, SR., 75 Armandine St., Dorchester, Mass. 02124. Telefonas 288-9042. Skambinti 8 val. ryto iki 12 v. dienos, arba 8 val. iki 11 v. vakare.

NEPAMIRŠKIT ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

WANTED
EXPERIENCED
PIPE FITTERS
MILLWRIGHTS
ELECTRICIANS

For all shifts

Steady work for qualified men. Fringe benefits.

Must have high school education or equivalent. Apply at Personnel Office:

S. D. WARREN CO.
A division of Scott Paper Co.
2400 Lake Shore Dr.
Muskegon, Mich.

An Equal Opportunity Employer

Wanted experienced LAYOUT MEN and FITTERS

for days & afternoon Misc. iron and stair work. Steady work, overtime, top wages & excellent fringes.

ALUMINUM & ARCHITECTURAL METALS CO.

1974 Franklin
Detroit, Mich.
567-6880

Wanted at once experienced

MOLDERS

with brass & aluminium experience. Steady work. 50-hour week.

Ask for Mr. Fortenbacher.

NOREN PATTERN & FOUNDRY CO.
Fruitport, Mich.
616-865-3192

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH

\$10,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year-in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

4 3/4%

Passbook Savings Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid as of:

Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12 MONTH

\$5,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year-in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Vlrginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

1969 M. RUGSĖJO 27 D. DAINUOJANTI ŽYMANŲ ŠEIMA KONCERTUOS CLEVELANDE

DIRVOS RENGIAMAME VAKARE

Vakaras įvyks Šv. Jurgio parapijos salėje - Pradžia 7 val. 30 min. vakaro - Bilietai nuo 4 iki 2 dolerių.
Po koncerto šokiai, grojant p. Pažemio vadovaujamam orkestrui - Veiks turtingas bufetas ir baras.

• BILJETUS į Dainuojančios Žymantų Šeimos koncertą, kurį rengia Dirva, jau galima išgyti paštu, apsilankius Dirvoje ar paskambinus telefonu 431-6344 ir juos atsisiųsti kasoje vakare. Nesivėluokite. Susidomėjimas koncertu didelis ir dabar dar galite gauti geriausias vietas.

Po koncerto bus šokiai, grojant p. Pažemio vadovaujamam orkestrui. Bus turtingas bufetas ir baras. Visi maloniai kviečiami į šį tradicinį vieną kartą metuose rengiamą Dirvos vakarą. Atsilankę maloniai praleisite vakarą ir kartu paremsite lietuvišką spaudą.

DALYVAUKIM PIKNIKE

Paskutinis šio sezono piknikas įvyks rugsėjo 14 d. 1 val. p.p. p. Vlodo Dauto sodyboje, 2971 Bishop Rd. Rengia ALT S-gos Clevelandos skyrius. Kviečiami dalyvauti visi. Tikrai nesigailėsit. Šeiminių paruoš skanius užkandžius, o vyrai pasirūpins, kad nepritrūktų gėrimų. Dalyvaukim visi!

ISPŪDINGA PERKO DIENA

Sekmadienį, Euclid Beach parke, įvyko labai iškilinga Ralph J. Perko Diena. Perk, respubli-

konų partijos kandidatas į Clevelando burmistrus šį rudenį, sutraukė milžinišką minią: kai kurie sakė daugiau buvę žmonių, negu anuomet kai čia lankėsi kandidatas į prezidentus Kennedy.

Greta kitų kalbėtojų, kurie specialiai skelbė dalyviams apie Perko kandidatūrą, buvo atvykęs Kongreso atstovas iš Washingtono, Robert Taft Jr. Taft yra narys garsios Taftų šeimos Cincinnati mieste, savo keliu yra kandidatas į Ohio gubernatorių vietą dabartinio Rhodes, kuris išbuvęs du terminus negali daugiau kandidatuoti.

Perko dienos rengime ir iškilmėje dalyvavo ir lietuviai dirbą respublikonų partijoje ir tautybių organizacijoje, kurios Perk yra pirmininkas. Kandidatas Perk pareiškė keletą labai reikalingų pagerinimų Clevelando miestui, jeigu bus išrinktas burmistru.

• "EUROPEAN NIGHT IN CLEVELAND" rengiama šį ketvirtadienį rugsėjo 11 d. Pick-Carter viešbutyje burmistro Carl B. Stokes rėmėjų, stengiantis patraukti dėmesį tautinių grupių, kurios sudaro didelį balsuotojų nuosimtį. Pobūviui vadovauja Andrew Dono. Norintieji vakare dalyvauti bilietus po \$7.50 gali išgyti skambindami tel. 696-2228. (sk)

• BENEDIKTAS IR PRANĖ BUTKAI persikėlė gyventi į naują vietą. Jų adresas 781 E. 185 St., Cleveland, Ohio, 44119. Tel. 692-1945.

* BALFO reikalų vedėjas kun. P. Geisčiūnas, grįždamas iš ALT kongreso Detroite buvo sustojęs Clevelande, kur tarėsi su BALFO veikėjais ir ta proga aplankė Dirvą, susipažindamas su ofseto spausdinimo technika.

• KRISTINOS JUOZA-PAITYTĖS ir Kęstučio Civinsko sutuoktuvės įvyks spalio 11 d. 2 v. p.p. šv. Jurgio bažnyčioje. Vestuvių vaisės bus 7 v.v. Šv. Jurgio parapijos salėje.

LIETUVIŲ DIENA CLEVELANDE

Jau netrukus -- rugsėjo 21 dieną JAV LB abiejų Clevelando apylinkių rengiama visiems Clevelando ir apylinkės lietuviams Lietuvių Diena.

Lietuvių Dienos pasisėkimas -- mūsų lietuviško atsparumo, savivarbos ir gajumo ro-diklis.

Jau šiandien pasiryžkime. Jei pramatom kokių nugalimų kliūčių, pašalinkim jas, ir visi dalyvausime visose Liet. Dienos iškilmėse ir pramogose.

Sėkmadienį, rugsėjo 21 dieną, iškilingos pamaldos lietuvių parapijų bažnyčiose.

Kad šeiminių bū-tų ta diena laisvesnė, po pamaldų visi galės socialiai ir skaniai papietauti Naujosios parapijos apatinėje salėje.

4 val. Naujosios parapijos salėje šaunus koncertas. Jame dalyvauja mūsų žymioji solistė Dana Stankaitytė (akompanuoja muzikas Alvydas Vasaitis)

ir jaunas, talentingas dainininkas solistas Leonas Baltrus.

Sol. D. Stankaitytė visiems mums gerai žinoma ir nereikalinga mūsų pristatymo.

Apie jaunąjį solistą tenorą L. Baltrų gerai atsiliepiama ne tik lietuvių muzikai, bet ir amerikiečių spauda. Jų teigimu sol. L. Baltrus "geras tenoras", kuris "talentingai atliko" Puccini "Il Tabarro" opere savo rolę.

Bilietai į koncertą jau gaunami pas rengėjus. Po koncerto vaisės.

Rengėjai su pasitikėjimu laukia pilnos salės žiūrovų - klausytojų.

Rengėjai

ŠACHMATAI

POVILAS TAUTVAIŠAS, ilgametis Chicagos ir Illinois meistris laimėjo Šiaurės Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybes, įvykusias rugpjūčio 23-24 d.d. Clevelande, Čiurlionio ansamblio namuose, surinkęs 4 1/2 tš. iš 5 galimų. Pustašį jis turėjo atiduoti Pranui Šalkauskui, Vladas Karpuška su 3 1/2 tš. baigė antruoju, pelni-jęs tašką be kovos iš nepasirodžiusio bostoniško Sauliaus G. 3-5 vietas pasidalijo kapitonas Algis Makaitis, P. Šalkauskas ir Aleksandras Zujus. Jankauskas ir dr. A. Nasvytis surinko po 2 1/2 tš. Lentelės užbaigoj atsidūrė K. Merkis ir V. Bikulčius po 1 1/2 tš.

Brandų lošimą šiose pirmenybėse parodė Algis Makaitis, įveikęs V. Karpušką ir Aleksandrą Zujų ir sužaidęs lygiomis su šachmatų ekspertais dr. Nasvyčiu ir Jankausku.

Pirmenybių atidaryme, LB apyl. pirm. F. Eidimtas sveikinimo žodyje išskėlė šachmatų žaidimo reikšmę ir pasidžiaugė lietuvių šachmatininkų pasiekimais. Pirmenybių rengėjui dr. Nasvyčiui jis įteikė dolerinę voką. Taip pat sveikino ŠALFAS pirm. A. Bielskus. Pirmenybių metu šachmatininkai turėjo malonią viešnagę p.p. Nasvyčių namuose.

Apgailėtina, kad p-bėse nebuvo praeitų pirmenybių nugalėtojo Povilo Vaitonio iš Hamilton, Ont., nei buvo pristatyta simbolinė Lietuvos dovana iš Lietuvos juodojo ažuolo, (kurta dr. B. Kalvaičio ir prof. Igno Končiaus 1959 m. švenčiant So. Bostono LPD šachmatininkų dešimtmetį. Šios dovanos įteikimas pirmenybių nugalėtojui yra vienas reikšmingiausių momentų mūsų šachmatininkų veikloje.

K. Merkis

EXPERIENCED
SHOE REPAIR MAN WANTED
All-round man. 52 weeks guaranteed.
Paid vacation top salary.
Call (216) 442-1810
RICHMOND MALL,
RICHMOND HEIGHTS, OHIO
(69-72)

LEJYKLOS
PADĖJĖJAS
Patyręs, arba išmo-kinsime.
Tel. 431-9575

WANTED
1ST CLASS
STEEL RULE DIE MAN
Die cutting manufacturing needs a man to make close tolerance intricate steel rule gasket dies. Experience required. This is a challenging job with a growth company. Good wages and relocation cost for the right man. ideal location in southwestern Ohio town.

INDUSTRY PRODUCTS
CO.
Piqua, Ohio
513 - 778-0585
(62-71)

ELEKTRIKOS TECHNIKAI

Vyrai patyrę elektros teorijoje ir jos pritaikyme reikalingi bandymų srityje, kalibravime, taisyme, suradime sugedimų ir jėgos srovės kontroliavime, ir pagaliau prie mikrobangų važinėjamo radio ir jėgos prietaisų. Nors kiek patyrimo prie paprastų (rankių) vartojimo. Turi turėti prasilavinimo, kad galėtų įgyti FCC leidimą. Turi mokėti kalbėti ir suprasti angliškai. Pageidaujami palinkę į elektros techniką pasiliosavę iš karinės tarnybos.

Kreiptis asmeniškai:
THE ILLUMINATING CO.
55 Public Square Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Clevelando Balfio veikėjai ir rėmėjai suruošė čia viešėjusiam Balfio garbės pirmininkui prelatui dr. J. Končiui pagerbimą, įteikdami atsiminimui gražų adresą. Nuotraukoje pobūvio dalyviai su svečiais. Iš kairės sėdi: F. Eidimtas, p-lės Blynaitė, prelatas giminaitis, prel. dr. J. Končius, A. Puškorintė, K. S. Karpus ir E. Stepas. A. Buknio nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

A.A. JONAS BUDRYS, kurį prieš penkeris metus rugsėjo 1 d. mirtis išrovė iš mūsų tarpo, buvo vienas žymiausių lietuvių tautos sūnų, Klaipėdos krašto sukilimo vadas ir generalinis konsulas New Yorke. Istorijoje jis liks kaip valstybei didžiai nusipelnęs vyras. Kartu su našle Regina jo liūdi visą patriotinę lietuvių visuomenę.

R. Liormonas

KORESPONDENCIŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos Pirmia yra paskelbusi Sąjungos korespondencinį suvažiavimą. Suvažiavimo tikslas -- išrinkti naują sąjungos vadovybę ateinančioms trims metams ir aptarti Sąjungos veiklą, pateikiant savo pasiūlymus.

Suvažiavimo prezidiumą pavesta sudaryti Bostone gyvenantiems skautininkams. Suvažiavimo dalyvių registracija baigiasi š.m. rugsėjo mėn. 25 d.

Visais suvažiavimo reikalais prašome kreiptis pas K. Nenortą, 44 Alban St., Dorchester, Mass. 02124.

• VINCENTA LOZORAITIENĖ, Lietuvos Diplomatijos Šefo žmona, sunkiai serga ir jau 5 savaitės gulė ligoninėje Romoje, Italijoje.

• ALEKSAS MATHEWS, gyv. Brooklyne, širdies smūgio ištiktas mirė rugsėjo 1 d. Palaidotas rugsėjo 5 d. Nušildime liko žmona solistė Lionė Juodytė - Mathews ir mažametė dukrelė Janina.

• DAIL. JUOZAS BAGDONAS ruošiasi savo kūrinį parodai, kuri įvyks š.m. lapkričio 1 ir 2 dienomis, lietuvių parapijos salėje, Philadelphia. Bus išstatyti visi naujausieji jo kūriniai.

• DIRVA jungiasi prie sveikinimų Danguolei ir Eugenijai Bartkams susilaukusiems sūnaus, o jų dukrelei broliuko.

Motina ir naujagimis yra geroje sveikatoje.

• LILIJĄ ŠUKYTĘ, Metropolitan operos solistę, po sekmingo pasirodymo Muenchene, Vokietijoje, rugsėjo 31 dieną dalyvavo Hamiltono lietuvių dienoje, kur ji atliko dalį programos.

Rugsėjo 14 dieną jos koncertas įvyks Town Hall, New Yorke.

• LIETUVIŲ MOTERŲ Klubų Federacija vadovaujama Vincės Leskaitienės, išleido liukusinių leidinių anglų kalba "The Lithuanian Woman". Redagavo Birutė Novickienė, tautiniais motyvais iliustracijas priešė P. Jurkus.

• POVILAS NORKEVIČIUS, šiais metais baigė su aukščiausiais pažymiais, Worcesterio Politech. Institutą gaudamas Bachelor of science chemical engineering diplomą. Būdamas gabus, paskutinius tris metus gavo stipendiją. Taip pat baigė ROTC karininkų mokyklą, pakeltas į second lieutenant ir paskirtas į Field Artillery dalinį. Šiuo metu Povilas dirba N.J. viename valdiškame fabrike kaip inžinierius. Nuo vaikystės dienų Povilas priklauso skautams. Šiuo metu yra skautas akademikas.

Povilo tėvai: Agota ir Bronius Norkevičiai yra kilimo Alyvitiškiai, Vilkiškio apskr.

PABALTIJO TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

So. Bostono Lietuvių piliečių draugijos didžiojoje salėje rugsėjo 28 d. 5 val. p.p. įvyks Pabaltijos tautinių šokių šventė. Dalyvaus Waterbury, Worcester, Brockton bei Bostono lietuvių tautinių šokių grupės ir latvių tautinių šokių gru-

LIETUVIŲ KONGRESO IŠKILMINGAS BANKETAS

Rugpjūčio 31 d. dar prieš 8 val. Amerikos Lietuvių Kongreso delegatai ir jų svečiai rinkosi į Grand Ballroom iškilmingam banketui.

Raimundas Kudukis iš kilmingą banketą atidarė pusvalandžiu pavėluotai, pakviesdamas solistę Aldoną Stempužienę sugiedoti JAV himną. Lietuvos himną giedojo kartu su soliste visi kongreso delegatai. Maldai sukalbėti pakviečiamas evan. liut. kun. Jonas Pauperas.

-- Ne kiekvienas didelis darbas yra geras, bet kiekvienas geras darbas yra didelis, pasakė banketą atidarydamas ir dviejų dienų kongreso nuveiktus darbus apibūdindamas banketo programos vedėjas R. Kudukis.

Po to buvo pristatyti prie banketo garbės stalo sėdintieji.

Pristačius garbės stalo svečius, buvo pradėta meninė dalis.

Sol. Daiva Mongirdaitė padainavo: Aguonėlės - Gruodžio, Rugiagėlės - Gruodžio, Mano sieloj šiandien šventa -- Tatal-Kelpšos.

Deimantų arija iš operos "Faustas" ir Violetos arija iš operos "Traviata".

Sol. Aldona Stempužienė padainavo: Mano gimtinė - Kačanausko, Oi, augin, augin -- Šimkaus, gėlės iš šieno -- Jakubėno, ir Rosinos ariją iš operos "Sevilijos kirpėjas".

Aktorius Leonas Barauskas žemaitiškai tarė pasėkė dr. Jono Basanavičiaus žemaitišką pasaką "Trys durniai" ir su sol. Aldona Stempužiene išpildė "Vasaros naktys" -- Meko. Aktoriui Leonui Barauskui deklamuojant sol. Aldona Stempužienė dainavo.

Koncertas baigtas duetu iš operos "Hoffmano pasakos" kuris banketo dalyviams be perstojo pildant Dainos Mongirdaitės ir Aldonos Stempužienės buvo pakartotas. Solis-

pė, atlikdamos patrauklią programą. Po to bus šokiai, grojant geram orkestrui. Veiks bufetas. Bus dovanų paskirstymas, kur idomiausias numeris yra dailininko V. Rato paveikslas. Gautasis pelnas skiriamas jaunimui, vykstančiam į tarptautinį festivalį Knoxville, Tenn. lietuvių tautai atstovauti. Kviečiami visi jauni, seni ir maži atsilankyti ir kartu padraugauti su lietuvišku jaunimu ir broliais latviais.

Rengia Bostono Lietuvių tautinių šokių sambūris.

* LIETUVOS ATGIMIMO SAJŪDŽIO naujai išrinktoji vietininkijos valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: pirmininkas L. Tamošaitis, vicepirm. J. Valiūšaitis, sekr. P. Matekūnas, izd. M. Verbickienė, kult. reikalams J. Juodis.

tėms akompanavo komp. Darius Lapinskas.

Banketo programos pabaigoje R. Kudukis pristatė JAV prezidento R. Nixono atstovą maj. Roger H.C. Donlon ir jo pasakyta kalba banketas buvo baigtas.

Bankete dalyvavo 297 asmenys. Banketą rengė komisija šios sudėties: pirm. Elžbieta Paurazienė, Petras Januška, Stela Hotra, Sophie Zager ir Irena Laurinavičienė.

Banketui pasibaigus visi jo dalyviai prisijungė prie jaunimo surengtų Wayne Room salėje šokių ir kartu su jais linksminosi ir šoko.

A. Grinius

DETROIT

• ŠV. ANTANO BAŽNYČIOS piknikas įvyks rugsėjo 14 d. New Liberty Parke.

• LB SENIŲ pirmas susirinkimas įvyks rugsėjo 21 d. 12 v. Lietuvių Namuose. Į susirinkimą atvyks LB CV pirm. Br. Nainys.

LB Detroito apylinkės finansų sekretorius Leonardas Šulcas aprūpino seniūnus pažymėjimais ir kvitų knygutėmis solidarumo mokesčiams rinkti.

LB Detroito apylinkės lituanistinė mokykla mokslo metus pradeda rugsėjo 13 d. ten pat Redforde. Registruotis pas mokyklos vedėją K. Jurgutį tel. 533-3410 arba pas V. Petrulį tel. 533-8918. Veiks 8 skyriai ir vaikų darželis nuo 5 metų amžiaus vaikams.

Taip pat veiks ir jaunimui lituanistiniai kursai -- paskaitų ciklas šeštadieniais.

• VYTAUTAS K. POLTERAITIS baigė Detroito universitetą bakalauro laipsniu iš matematikos - fizikos. Yra priimtas į Wayne universitetą, kur ruošis magistrui laipsniui.

V. Polteraitis yra aktyvus lietuviškoje veikloje. Baigęs lituanistinę mokyklą. Priklauso ateitininkų sąjungai, sporto klubui "Kovas" ir šoka tautinius šokius "Šilainėje".

• LIETUVIŲ NAMŲ DRAUGIJOS ir Dariaus ir Girėno klubo pirmininkui dr. Vytautui Milneriui su žmona išvykus atostogų į Portugaliją jį pavaduoja vicepirmininkai Jonas Atkočaitis ir Alfonsas Kasputis.

• MOKYTOJŲ STUDIJŲ savaitėje "Dainavoje" rugpjūčio 17-24 d. dalyvavo šie detroitiečiai: Adolfas ir Jadvyga Damašiai, P. Griškelis, Kazys Gričius su žmona, Antanas Grinius, Kostas Jurgutis, Danguolė Jurgutienė su šeima, Jurgis Idzelis su šeima, Stasys Šližys su šeima, Liūda Rugenienė, Jonas Steponaitis, Jonas Šeputa su žmona ir Pranas Zarka su šeima. Paskaitų pasiklausyti atvažiuo: kun. Alfonsas Babonas ir Pranas Baziliauskas. (ag)

ALT S-gos ELIZABETHO SKYRIUS

kviečia visus atsilankyti į

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

Lietuvių Laisvės Svetainėje
269 Second St. Elizabeth, N.J.

1969 m. RUGSĖJO m. 20 d.

Programą praves ir pajvairins
Irena Veblaitienė

Minėjime kalbės V. Bražėnas.
Mening dalį išpildys Irena Stankūnaitė. Akomp. J. Stankūnas
Po minėjimo vakarienė ir šokiai.
Auka \$10.00. Gros geras orkestras.

ALT S-gos Elizabetho skyrius

Kas gali lankytis Neringoje?

Jau trečia vasara kaip Lietuvos Neringoje veikia sugriežtinti gamtos apsaugos nuostatai. Vilniuje leidžiamas mėnesinis žurnalas MŪSŲ GAMTA (1969/6) pasakoja, kokios tų nuostatų išleidimo pasekmės.

Neringoje leidžiama lankytis ne daugiau kaip trimis tūkstančiams žmonių per parą. Praktikoje ne ką daugiau lankytojų ir būna. Be to, Neringoje leidžiama lankytis tik organizuotiems turistams ir ekskursantams, vadovaujamiems Klaipėdos ekskursijų biurų vadovų su Neringos miesto vykdymo komiteto leidimais. (Neringos miestu dabar vadinamos visos Neringos gyvenvietės, nuo Smiltynės iki Nidos imtinai). Betgi neorganizuotų lankytojų Neringoje vistiek esą apstu. Motorizuotų ir nemotorizuotų. Kelia į Neringą tie "kontrabandiniai svečiai" randa laivais per marias, apeidami ar apvažiuodami kontrolės punktus. Šie lankytojai jokių taisyklių nežino ir jomis nesidomi. "Gyvendami pas privačius piliečius, kempinge arba nedideliuose žybinuose (atsiet, valdiniuose. E.) poilsio namuose, jie elgiasi kaip jiems patinka.

Užklupti darant pažaidas, išsisukinėja, meluoja ir, žinoma, visada pareiškia apie jokių nuostatų nieko 'negirdėję', -- pasakoja MŪSŲ GAMTA. Ir toliau:

"Priėmus nuostatus, Neringoje kasmet per vasarą pabuvoja apie 100, 000 žmonių.... Ekskursantai vadovaujami Klaipėdos ekskursijų biuro vadovų keliauja maždaug tokiais maršrutais, kurie nustatyti. Palangos ir Kaliningrado ekskursijų biurų vadovai tokių maršrutų nesilaiko, nes jų nežino...

Beveik niekad nustatytų takų ir keliavimo maršrutų nesilaiko individualūs lankytojai. Jokie užrašai ir rodyklės jiems 'nieko nesako'. 1968 metų vasarą už kopų ardymą surašyta 40 protokolų. Tai, žinoma, lašas jūroje.... Kita pažeidėjų grupė -- automobilstai, kurie tiek taupo kojas, kad ir per mišką braunasi važiuoti... Ypač tai būdinga grybų sezono metu, kai į neriją veržte veržiasi Klaipėdos ir Kaliningra-

do grybautojai".

"Daug žalos nerijos gamtai daro šiukšlintojai, laužų kurentojai. Šiukšlintojų daug, ir jie atvyksta iš visur. Pasirinko gražiausią gamtos kampelį, vietą paplūdimyje, kopoje, užtersė ją ir kitą dieną traukia jau kitur: patiemis nemalonu savo šiukšlyne ilsėtis. Panašiai elgiasi ir nerijoje dirbantieji statybininkai. Tik atvykę ekskursantai kolūkiai retai šitaip daro. Iš Lietuvos laukų šeimininkų visiems reikėtų pasimokyti mylėti žemę, jos grožį". -- Tai tik šitaip kukliai žurnalas išdrįso užsiminti, kad šiukšlintojai ir arogantiškai taisyklių pažeidėjai yra atėjūnai "iš visur"... Yra ir kita nuoroda, sakanti tą patį. Gamtos apsaugos inspektoriai ir vietiniai miškininkai sako:

"Mes galime prašyti pažeidėją būti geru, o daugiausia -- surašyti jam pažaidos protokolą. Tai ir viskas. Jeigu pažeidėjas iš Lietuvos, tuomet dar gali susigaudyti, kur tą protokolą siųsti. Bet nerijoje pažeidėjų būna iš visos Tarybų Sąjungos. Kur tada ieškoti administracinės komisijos, kuri pagal pažeidėjo gyvenamą vietą sutiktų jį nubausti?"

Sovietinė tvarka, pasirodo, nuostabiai liberali kaip tik ten, kur praverstų gerokai daugiau drausmės. Gyvybiškai svarbių nuostatų saugotojų rankos surištos prieš arogantiškus jų pažeidėjus. Užtat dalykuose, kuriuose žmogui priklauso ko daugiausia laisvės, pilietis užpiudomas visagaliais čekistais, jei tik pabando nors kiek pasinaudoti jam priderančia laisve.

(ELTA)

HELP WANTED MALE

DIEMAKERS
BORING MILL OPERATORS
MILLING MACHINE
OPERATORS
MACHINE REPAIR

Immediate job openings. Top wages. Excellent fringe benefits. Long program. Overtime.

Apply personnel Department

REPUBLIC DIE & TOOL CO.
45094 Van Born Rd.
Wayne, Mich.
721-7800

A.A.

Dr. ADOMUI LASKAUSKUI

mirus, sūnų Kęstutį ir jo šeimą, ir seserį Mariją Paliokiene nuoširdžiai užjaučiame

Ona ir Juozas Laskauskai
ir
Zina Laskauskaitė-Morkūnienė